

KONGELIG RESOLUSJON

Klima- og miljødepartementet
Statsråd: Ola Elvestuen

Ref.nr.:
Saknr.: 19/3219
Dato: 20.12.2019

Fastsettelse av forskrifter om vern av 46 skogområder i fylkene Hordaland, Rogaland, Telemark, Vestfold, Buskerud, Akershus, Østfold, Hedmark, Trøndelag og Troms

1 Forslag

Klima- og miljødepartementet (KLD) tilrår med dette opprettelse av 46 verneområder i skog i medhold av naturmangfoldloven. 30 av områdene er nye verneområder, 16 av områdene er utvidelse av eksisterende verneområder.

Tilrådingen omfatter ca. 74 km² nytt verneareal, hvorav ca. 43 km² er produktiv skog. Følgende områder foreslås vernet:

1. Steinen naturreservat i Fusa kommune, Hordaland
2. Setråsen naturreservat i Fusa kommune, Hordaland
3. Austefjorden og Blånuten naturreservat i Fusa og Kvinnherad kommuner, Hordaland
4. Håvikevatnet naturreservat i Fusa og Kvinnherad kommuner, Hordaland
5. Gripakletten naturreservat i Meland kommune, Hordaland
6. Hesten naturreservat (utvidelse) i Forsand og Strand kommuner, Rogaland
7. Lysthuskollen naturreservat i Notodden kommune, Telemark
8. Smokkstadlia naturreservat i Larvik kommune, Vestfold
9. Jondalsåsen naturreservat i Kongsberg kommune, Buskerud
10. Kjerkebergåsen naturreservat i Kongsberg kommune, Buskerud
11. Kolknuten naturreservat (utvidelse) i Kongsberg kommune, Buskerud
12. Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat (utvidelse) i Sigdal kommune, Buskerud
13. Sørbyskogen naturreservat i Nesodden kommune, Akershus
14. Svenstadlia naturreservat i Eidsvoll kommune, Akershus
15. Tørrhardåsen naturreservat i Aurskog-Høland kommune, Akershus
16. Kloppa naturreservat i Bærum kommune, Akershus
17. Flaen naturreservat i Skedsmo kommune, Akershus
18. Nordre Skaugumsåsen naturreservat (utvidelse) i Asker kommune, Akershus
19. Asbjørnåsen naturreservat i Våler og Sarpsborg kommuner, Østfold
20. Bråneåsen naturreservat i Sarpsborg kommune, Østfold
21. Skasberget naturreservat (utvidelse) i Grue kommune, Hedmark
22. Bronkeberget naturreservat i Elverum kommune, Hedmark
23. Skjerbekkraudkollen og Løvåskampen naturreservat i Rendalen kommune, Hedmark
24. Skorbekken naturreservat i Trysil kommune, Hedmark
25. Trya naturreservat i Stor-Elvdal kommune, Hedmark
26. Sæteråsskaret naturreservat i Stor-Elvdal kommune, Hedmark
27. Ulvbergkletten naturreservat i Stor-Elvdal kommune, Hedmark

28. Hestberget naturreservat i Våler kommune, Hedmark
29. Gråkletten naturreservat (utvidelse) i Stor-Elvdal kommune, Hedmark
30. Hårrenna naturreservat (utvidelse) i Rendalen kommune, Hedmark
31. Maliskjæra naturreservat (utvidelse) i Grue kommune, Hedmark
32. Storvatnet naturreservat i Namdalseid kommune, Trøndelag
33. Gøllaugstjønn og Langdalen naturreservat i Namdalseid kommune, Trøndelag
34. Hjartvikfjellet naturreservat i Namdalseid kommune, Trøndelag
35. Husåstjønnbekken naturreservat i Namdalseid kommune, Trøndelag
36. Finnsåmarka naturreservat (utvidelse) i Snåsa kommune, Trøndelag
37. Mariafjellet – Skardebekken naturreservat (utvidelse)/ Tjaetsiegaske eatnemedavje i Lierne kommune, Trøndelag
38. Vuddudalen naturreservat i Levanger kommune, Trøndelag
39. Raudkamlia naturreservat i Indre Fosen kommune, Trøndelag
40. Trongstadlia naturreservat i Åfjord kommune, Trøndelag
41. Skjettenberglia naturreservat (utvidelse) i Indre Fosen kommune, Trøndelag
42. Henfallet naturreservat (utvidelse) i Tydal kommune, Trøndelag
43. Storvika naturreservat (utvidelse) i Selbu kommune, Trøndelag
44. Stavåa naturreservat (utvidelse) i Rennebu kommune, Trøndelag
45. Utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark i Verdal, Steinkjer, Grong, Snåsa og Lierne kommuner, Trøndelag
46. Blåberget naturreservat (utvidelse) /Geavstoai vvi luonddumeahcci Bardu kommune, Troms

31 av områdene inngår i arbeidet med frivillig vern av privateid skog. 16 områder ligger på Statskog SFs grunn, inkludert et område som også omfatter frivillig vern av privateid skog samt området Kolknuten som også omfatter skog eid av Opplysningsvesenets fond (OVF). I tillegg eier Miljødirektoratet et område.

1.1. Begrunnelse for verneforslaget

Verneområdene vil bidra til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold som Stortinget sluttet seg til gjennom behandlingen av Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet:

- 1. Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
- 2. Ingen arter og naturtyper skal utryddes som følge av menneskelig aktivitet, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.*
- 3. Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.*

Meld. St. 14 (2015-2016) legger opp til videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, i hovedsak ved vern av offentlig eid skog og ved frivillig vern av privateid skog. Forslaget bidrar også til å nå Stortingets mål om 10 prosent vern av skogarealet, samt internasjonale mål og forpliktelser, jf. bl.a. konvensjonen for biologisk mangfolds artikkel 8, jf. også naturmangfoldloven § 33 g om økologiske og landskapsmessige sammenhenger. Vern av områdene mot ulike typer inngrep bidrar til å bevare norsk naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c. Skogvern er vurdert som et effektivt virkemiddel for å sikre norsk naturmangfold, blant annet ved at man fanger opp leveområder for et stort antall truede arter.

1.2. Hjemmelsgrunnlag

46 områder foreslås vernet som naturreservat i medhold av naturmangfoldloven § 34, § 37 og § 62. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at

arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi. Naturrestatene skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene a (*variasjonsbredden av naturtyper og landskap*), b (*arter og genetisk mangfold*), c (*truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter*), d (*større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv*), e (*områder med særskilte naturhistoriske verdier*), g (*økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt*), h (*referanseområder for å følge utviklingen i naturen*).

Et område foreslås vernet som utvidelse av nasjonalpark etter naturmangfoldlovens § 35. Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

1.3. Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

De foreslåtte verneområdene inkluderer viktige naturtyper og et stort antall truede og nær truede arter. Skogområdene i denne tilrådingen omfatter områder der ulike utforminger av barskog er dominerende, deriblant flere områder med vestnorsk regnskog. Flere av områdene i denne tilrådingen består av, eller har et høyt innslag av, edellauvskogstyper, med stor variasjonsbredde i naturtyper og stort arts mangfold. Arealmessig er flere av områdene små, men har likevel viktig verneverdi ved at de omfatter sjeldne og truede naturtyper med et stort biologisk mangfold. Flere områder er gitt høye verneverdier gjennom bl.a. kystfurskogkartleggingen, deriblant utvidelsen av Hesten naturrestat som er vurdert blant de mest verdifulle boreonemorale regnskogslokalitetene i landet.

Opprettelsen av verneområdene bidrar til å sikre viktige områder for naturmangfold i norske skogøkosystem. Verneverdiene for mange av områdene er knyttet til stor variasjon i skogtyper som bidrar til å fylle mangler i skogvernet. Det er påvist et stort antall truede og nær truede arter i områdene.

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i skogområdene som foreslås vernet er generelt hogst og ulike typer utbygginger, eksempelvis veibygging, hyttebygging og utbygging av vindkraft, vannkraft og kraftlinjer. Vern av de foreslåtte områdene skal gjennom bestemmelser om slike tiltak sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til dekning av viktige mangler ved skogvernet. Områdene vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av levested for et stort antall truede arter, og dermed *reduere den samlede belastningen* på arter som har risiko for å dø ut. Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om *samlet belastning* være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om *miljøforsvarlige teknikker og lokalisering*, samt *miljøforring betaler* der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene. KLD vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en

positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. KLD anser at *kunnskapsgrunnlaget* er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Det er ut fra en *føre-var-tilnærming* i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (*samlet belastning*). Det foreligger etter KLDs vurdering tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av det enkelte verneområde nedenfor, samt til Miljødirektoratets tilrådinger.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneforslag er innhentet i ulike registreringer og kartlegginger som ledd i skogvernarbeidet, jf. bl.a. dokumentasjon i ”Lokalitetsdatabase for skogområder”. Viktige naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er NINA rapport 535/2010 og NINA rapport 1352/2017.

KLD vurderer generelt at en kombinasjon av skogbrukets egne miljøtiltak sammen med et nettverk av verneområder er et effektivt bidrag til å sikre det biologiske mangfoldet i skog. Hvis områdene i denne saken ikke vernes er fortsatt skogbruk den mest aktuelle arealanvendelsen for de fleste områdene. Det vil da være sektorlover og skogbrukets egen sertifiseringsordning som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

1.4. Andre interesser

Historisk har skogene blitt utnyttet i ulik grad til bl.a. skogsdrift, beite, jakt og friluftsliv. Det er ikke aktuelt at skogbruk skal fortsette i områdene som vernes, men aktiviteter som f.eks. utmarksbeite, jakt, fiske og friluftsliv kan i stor grad fortsette som tidligere. Det går eksisterende veier inn i noen av de foreslåtte verneområdene.

Verneforslaget er ikke i konflikt med kjente planer om utbygging av vannkraft, vindkraft eller nye kraftledninger i noen av områdene. Følgende områder omfatter eller grenser inntil eksisterende kraftledninger: Setråsen, Austefjorden og Blånuten, Håvikevatnet, Hesten, Kjerkebergåsen, Sørbyaskogen, Svenstadlia, Kloppa, Flaen, Bronkeberget, Trya, Gråkletten, Hårrenna, Skasberget, Hjartvikfjellet, Mariafjellet – Skardebekken, Trongstadlia, Henfallet, Storvika, Stavåa. For disse områdene inngår standardbestemmelse om bl.a. drift og vedlikehold av kraftledninger i verneforskriftene.

I de fem områdene Svenstadlia, Mariafjellet- Skardebekken (utvidelse), Storvika (utvidelse), Storvatnet og Hjartvikfjellet grenser foreslått nytt verneareal med viktige vernekvaliteter til reguleringsmagasin for vannkraftproduksjon. Det er ikke framkommet planer eller ønsker om å heve høyeste regulerte vannstand (HRV) for noen av magasinene. For flere av magasinene er det også betydelig infrastruktur og bebyggelse ned mot HRV. For tre av områdene grenser også eksisterende verneområder til samme magasin.

Det er vannkraftpotensialer i tilknytning til områdene Hesten, Kjerkebergåsen, Bronkeberget, Trya, Hårrenna og Trongstadlia. For området Trongstadlia er grensene for verneområdet justert i samråd med konsesjonær, av hensyn til konsesjonsgitt vannkraftutbygging. KLD vurderer for øvrig at områdenes naturverdier tilsier at verdien av

å etablere naturreservater er større enn nytten av eventuell utnyttelse av disse vannkraftpotensialene.

Det er ikke registrert drivverdige mineralforekomster innenfor noen av de foreslåtte områdene. Det er lete- og undersøkelsesrettigheter knyttet til områdene Kolknuten, Kjerkebergåsen og utvidelsen av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark. For Kolknuten er det tatt inn i forskriften § 7 mulighet for å kunne gi dispensasjon knyttet til prøveboring for mulig framtidig underjordsdrift av mineralforekomster innenfor området

12 områder i Trøndelag og Troms inngår i reinbeiteområder. Generelt uttrykker reindriften i stor grad støtte til vern fordi det beskytter arealene mot utbygginger og inngrep som er negative for reindriften, samtidig som man generelt ønsker et lavt restriksjonsnivå for reindriften og andre samiske interesser i verneområdene.

1.5. Planstatus

Arealene i verneplanen er LNFR-områder i kommuneplaner, unntatt utvidelsen av Trillemarka-Rollagsfjell som overlapper i vest med noe areal lagt ut til fritidsbebyggelse. I tillegg omfattes Bronkeberget av regional plan for Vestmarka. For noen områder er det i tillegg hensynssoner for bevaring av naturmiljø, rasfare o.l.

2. Samfunnsnytte og konsekvenser av verneforslaget

2.1. Samfunnsnytte av verneforslaget

Gjennomføring av verneforslaget vil bidra til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold, målet om vern av 10 % av skogarealet og internasjonale mål og forpliktelser. Det vises til nærmere omtale i kap. 1.1.

Verneområdene har i tillegg viktige opplevelseskvaliteter og kan bidra til verdiskaping lokalt og regionalt knyttet til naturbasert turisme. Naturmangfold har også en egenverdi. Vern som foreslått vil derfor ha positiv samfunnsmessig betydning, og bidra til å oppfylle Stortingets vedtak i stortingsmeldingen Natur for livet (Meld. St. 14 (2015-2016)).

2.2. Samfunnsmessige konsekvenser av verneforslaget

Vern av områder etter naturmangfoldloven er å anse som varige tiltak som på ulike måter vil påvirke ulike samfunnsområder. Områdene er gjennomgående små, noe som i utgangspunktet tilsier at konsekvensene for andre interesser er begrensede.

Alle områder som foreslås vernet har areal under 500 km² og omfattes ikke av kravene til utarbeidelse av konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven og tilhørende forskrift. Bruksinteresser er klarlagt gjennom oppstartmelding og høring av verneforslag, samt annen kontakt med berørte parter. I hovedsak er interessene knyttet til skogbruk, beite og jakt og annet friluftsliv. Med unntak av skogbruk, er disse aktivitetene som fortsatt kan foregå innenfor rammen av verneforskriftene.

Hvis områdene ikke vernes er fortsatt skogbruk mest aktuelle arealbruk. Det vil da i hovedsak være sektorlover og skogbrukets sertifiseringsordning som skal ivareta hensynet til naturmangfold på disse arealene. KLD vurderer at et nettverk av verneområder,

kombinert med gode miljøtiltak i skogbruket samt andre aktuelle virkemidler, er en effektiv måte å sikre naturmangfoldet i skog. Betydelige arealandeler i verneforslaget er enten relativt vanskelig tilgjengelig skog med begrenset skogbruksmessig lønnsomhet eller skog med store miljøverdier som uansett ikke kunne hogges ut fra miljøhensyn i skogbrukets sertifiseringsregler og bestemmelser i forskrift om bærekraftig skogbruk. De fleste områdene er frivillig vern av privateid skog, hvor skogeier selv har vurdert vern som ønsket arealdisponering. Samlet sett vurderes verneforslagets konsekvenser for skognæringen og avvirkingen som begrensede.

Vern vil begrense mulighetene for bl.a. skogbruk, mineralutvinning, vindkraftutbygging og regulering av vassdrag. Det er ikke planer om mineralutvinning, regulering av vassdrag og vindkraftutbygging i noen av områdene i dag.

Klima- og miljødepartementet viser til at verneplanen er utredet i henhold til gjeldende lovverk, samt at ulike interesser er blitt bredt belyst og vurdert bl.a. gjennom høringene. Naturmangfoldloven § 14 er på denne bakgrunn oppfylt. Kravene i utredningsinstruksen er oppfylt, og det vises bl.a. til relevante mål, verneverdier og påvirkningsfaktorer omtalt i kap. 1.1.-1.5. og til vurderinger i kap. 2 og kap. 9 om økonomiske konsekvenser.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen innebærer at berørte parter har fått god muligheter til å gi innspill.

Etter avveininger mellom områdenes verneverdier og andre interesser er det underveis i verneprosessen foretatt endringer i vernebestemmelser og avgrensning for foreslåtte verneområder. Med de tilpasninger og presiseringer som er foretatt i verneforslaget, vurderes det at forslaget ikke har vesentlig negative effekter for andre viktige samfunnsinteresser. Det vises for øvrig til omtale av de enkelte verneområdene i kapittel 8.

3. Viktige endringer i verneplanprosessen

Navn: Skrivemåten tilrås endret for følgende områder: Sæteråsen endres til Setråsen, Skjærbekkraudkollen endres til Skjærbekkraudkollen og Løvåskampen, Heimåsen endres til Sæteråsskaret, Ulbergkletten endres til Ulvbergkletten, Gøllaustjønn-Langdalen endres til Gøllaustjønn og Langdalen, Mariafjellet endres til Mariafjellet – Skardbekken / Tjaetsiegaske eatnemedavje, Raukamlia endres til Raudkamlia, Sjettenberglia endres til Skjettenberglia.

Grenser: Det tilrås mindre grensejusteringer for flere områder, jf. omtale i kap. 8.

Verneforskrifter: Det er etter høringen foreslått mindre endringer i verneforskrifter. Dette skyldes dels tilpasning til nyeste vernevedtak for naturreservater, dels høringsuttalelser og et generelt ønske om at forskriftene blir mest mulig like for forhold som gjelder samme tema. Ved større utvidelser av eksisterende verneområder tilrås verneforskriften opphevet og erstattet med en ny som omfatter hele området. KLD vurderer at endringene ikke har betydning for avtalene om frivillig vern som er inngått med grunneiere.

4. Oppheving og endring av tidligere vernevedtak

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås opphevet som følge av den nye verneplanen:

1. Forskrift 14.12.2018 nr. 1931 om vern av Hesten naturreservat, Strand og Forsand kommunar, Rogaland
2. Forskrift 22.12.2006 nr. 1628 om verneplan for skog, vedlegg 7, Kolknuten naturreservat, Kongsberg kommune, Buskerud
3. Forskrift 13.12.2002 nr. 1561 om verneplan for barskog i Øst-Norge, vedlegg 49, fredning av Nordre Skaugumsåsen naturreservat, Asker kommune, Akershus
4. Forskrift 25.11.2016 nr. 1378 om vern av Skasberget naturreservat, Grue kommune, Hedmark
5. Forskrift 09.07.1993 nr. 650 om fredning av Hårrenna naturreservat, Rendalen kommune, Hedmark
6. Forskrift 09.07.1993 nr. 657 om fredning av Maliskjæra naturreservat, Grue kommune, Hedmark
7. Forskrift 16.12.2016 nr. 1616 om vern av Finnsåsmarka naturreservat, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag
8. Forskrift 04.09.1981 nr. 4797 om fredning av Sjettenberglia naturreservat, Leksvik kommune, Nord-Trøndelag
9. Forskrift 31.08.2001 nr. 63 om fredning av Henfallet naturreservat, Tydal kommune, Sør-Trøndelag.
10. Forskrift av 05.03.2010 om fredning av Mariafjellet naturreservat, Lierne kommune, Nord-Trøndelag.
11. Forskrift 04.12.2017 nr. 1892 om vern av Storvika naturreservat, Selbu kommune, Sør-Trøndelag
12. Forskrift 14.12.2018 nr. 1963 om vern av Stavåa naturreservat, Rennebu kommune, Trøndelag

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås endret som følge av den nye verneplanen:

1. Forskrift 05.12.2008 om vern av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, Sigdal, Rollag og Nore og Uvdal kommuner, Buskerud
2. Forskrift 21.06.2017 nr. 892 om vern av Gråkletten naturreservat, Stor-Elvdal kommune, Hedmark
3. Forskrift 17.12.2004 nr. 1691 om verneplan for Verdalen-Snåsa-Lierne. Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, Verdalen, Steinkjer, Grong, Snåsa og Lierne kommuner, Nord-Trøndelag.
4. Forskrift 01.12.2017 nr. 1899 om vern av Blåberget naturreservat – Geavstoavvi luondumeahcci, Bardu kommune, Troms.

5. Forvaltning av verneområdene

Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte område. Naturreservatene er små verneområder, som det er lagt til grunn skal forvaltes av de kommunene som ønsker det. Dersom aktuelle kommuner ikke ønsker slik myndighet vil forvaltningsmyndigheten ligge hos Fylkesmannen.

6. Saksbehandling og høring av verneforslaget

6.1. Generell bakgrunn

Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, som i all hovedsak vil skje gjennom vern av offentlig eid skog og ved frivillig vern av privateid skog. Stortinget ba under behandlingen av meldingen regjeringen sette et mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet.

Områdene som foreslås vernet har ulike historikk. Det vises til tilrådingene fra Miljødirektoratet og fylkesmannsembetene for utdypende informasjon om saksgangen.

6.2. Frivillig skogvern på privateid grunn

Vern av privateid skog gjennomføres i all hovedsak som frivillig skogvern. Ved frivillig skogvern tilbyr skogeierne aktuelle skogarealer for vern. Grunneierne oversender tilbud om vern til vedkommende fylkesmann. Det foretas naturfaglige registreringer og utarbeides skogtakster for områder der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider fylkesmannen forslag til avgrensning av verneområdet. Ut fra tilbud og standard verneforskrift utarbeider fylkesmannen forslag til verneforskrift som oversendes grunneierne for kommentarer. Det avholdes møter og/eller befaringer der forslaget diskuteres nærmere. Miljødirektoratet oppnevner skogsakkyndig med mandat å forhandle med grunneierne og/eller grunneiernes representant. Ved enighet utarbeides avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av avtalt erstatningsbeløp skjer etter vernevedtak.

6.3. Vern av skog på arealer eid av Statskog SF og Opplysningsvesenets fond (OVF)

Vern av skog eid av Statskog SF og OVF gjennomføres som myndighetsbestemt vern. Bl.a. ble det i St. meld. nr. 25 (2002-2003) lagt opp til å gjennomføre konkrete vurderinger av Statskog SFs og OVFs skogarealer for å identifisere aktuelle verneområder. Videre bad Stortinget i 2015 om en gjennomgang av Statskog SFs ordinære skogeierdommer for verneverdig skog med sikte på vern etter naturmangfoldloven.

6.4. Konsultasjon med Sametinget

12 områder i Trøndelag og Troms inngår i reinbeiteområder. Fylkesmannen har for de aktuelle områder gjennomført konsultasjon med berørte reinbeitedistrikter, jf. nærmere omtale i kap. 8.

KLD har gjennomført konsultasjon med Sametinget om saken. Sametinget har ikke bedt om videre konsultasjon med KLD om forskriftene, men har noen merknader. Sametinget registrerer at forskriftene, når det gjelder samiske interessers uttak av trevirke i forskjellige former, i stor grad henviser til forvaltningsplaner. Dette er en måte å skrive forskriftene på som er blitt stadig vanligere de siste årene, og som etter Sametingets mening overlater mye til forvaltningsmyndighetenes vurderinger og skjønn. Selv om Sametinget har gitt tilslutning til forskrifter skrevet på denne måten, presiseres at det ikke betyr at man gir tilslutning til dette som en standard for hvordan forskriftene bør skrives. Sametinget anser at problematikken vedrørende skjæringspunktet mellom forvaltningsplan og forskrift er noe man kan behøve samtaler om i fremtiden. Når det gjelder utvidelsen av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark viser Sametinget til at de hadde bedt om at man endrer

nasjonalparkforskriften slik at den åpner for uttak av rikuler. Sametinget ber om at man noterer seg dette, og at dette endres ved neste rullering av nasjonalparkforskriften.

KLD er enig i at man i framtidige vernesaker så langt det er mulig bør tilstrebe at verneforskrift og tilhørende vernekart gir en tilstrekkelig regulering av ulike problemstillinger knyttet til reindriftas nødvendige uttak av bjørk og småvirke. I noen tilfeller er det imidlertid hensiktsmessig og praktisk at forvaltningsplanen utdyper enkelte tema. KLD er enig om at ved framtidig revisjon av verneforskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark bør man vurdere å endre bestemmelsen om uttak av rikuler slik at denne samsvarer best mulig med de senere års skogvernaker.

6.5. Forholdet til utredningsinstruksen, forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven

Verneforslaget er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 begrunnes verneforslaget, hvordan det vil bidra til å nå nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur, og hva som eventuelt kan skje med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres. I kapittel 2 vurderes samfunnsnyttene og konsekvensene av verneforslaget, hvem som berøres og hvilke tiltak som anbefales. I kapittel 7 og 8 omtales og vurderes konkrete merknader til verneforslaget fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper. De økonomiske og administrative konsekvensene omtales i kap 9.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen innebærer inkluderende prosesser i gjennomføringen.

Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er således oppfylt.

6.6. Høring av verneforslaget

Berørte grunneiere, rettighetshavere, kommuner, fylkeskommuner og andre instanser på fylkesnivå, samt aktuelle lokale og regionale organisasjoner og sentrale høringsinstanser, har hatt verneforslagene på høring.

Kommuner og fylkeskommuner som har uttalt seg støtter generelt forslagene eller tar disse til etterretning, men har i noen tilfeller synspunkter på avgrensning eller verneforskrift.

Høringsuttalelser fra andre viktige eller berørte instanser:

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) påpeker viktigheten av å ivareta hensyn til mineralressursene i verneprosessen for å unngå båndlegging av mineralressurser i verneområder og begrensninger på uttak av mineralressurser utenfor verneområdet.

Landbruksdirektoratet har i liten grad uttalt seg i saken.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har generelt ved Fylkesmennenes høringsrunder pekt på at utbygging innenfor områder omfattet av Nasjonal ramme for vindkraft kan medføre behov for tiltak innenfor enkelte områder. NVE har derfor bedt om at det gis mulighet for å søke om dispensasjon både for utbygging av vindkraft og for tiltak knyttet til eventuelle anlegg i bakenforliggende områder, som for eksempel vegutbygging.

Statnett har generelt pekt på behovet for unntak og dispensasjonsmuligheter knyttet til drift, vedlikehold og ombygging av eksisterende kraftlinjer. Det er i flere uttalelser ønsket at dispensasjonshjemmelen i § 7 erstattes med transportplaner.

7. Generelle merknader

7.1. Miljødirektoratets generelle merknader

Forskriftenes innhold

Miljødirektoratet understreker betydningen av at en både ved utforming av verneforskrifter og forvaltning av områdene, herunder dispensasjonspraksis, legger til grunn et langsiktig perspektiv. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at naturkvalitetene forvitrer. Det er også viktig at økosystemtilnærmingen som er lagt til grunn i skogvernet reflekteres.

Verneforskriftene innebærer vern av all vegetasjon og alt dyreliv. Det er likevel åpnet for jakt, fiske og sanking av bær og matsopp. Ulike tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Dette innbefatter anlegg av ulike slag, midlertidige eller faste, men også tiltak som for eksempel drenering, kalking og gjødsling. For enkelte områder er det i verneforskriften åpnet for visse typer anlegg etter søknad.

Verneforskriftene innebærer et generelt hogstforbud, men det kan etter søknad gis tillatelse til hogst av etablerte plantefelt. I tilfeller der det ikke er aktuelt å ta ut plantede trær på kort sikt, kan det etter søknad gis tillatelse til en begrenset skjøtsel.

Motorferdsel er forbudt, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med spesielt nevnte formål. Det understrekes at regelen om "nødvendig motorferdsel" skal håndheves strengt. Motorferdsel i tilknytning til militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, og gjennomføring av skjøtelses- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten er tillatt. Dette gjelder ikke for øvingsvirksomhet i tilknytning til slike formål. Det er gjort en vurdering for hvilke områder det er aktuelt med en egen dispensasjonshjemmel for øvingsvirksomhet. Utgangspunktet har vært at det ikke er aktuelt å åpne for dette i små verneområder og verneområder som på grunn av sin topografi er lite egnet til slike aktiviteter.

Vedlikehold av eksisterende veier og anlegg, herunder bygninger og eventuelt andre installasjoner som er i bruk på vernetidspunktet, er tillatt. Med vedlikehold menes opprettholdelse av den standard veien, bygningen, anlegget o.a. hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold omfatter ikke nybygging, oppgradering eller utvidelse. Vedlikehold av f.eks. vei omfatter således tiltak eller arbeid for å holde veien ved like eller opprettholde samme standard som på vernetidspunktet, uten at den endrer karakter. Miljødirektoratet vil ikke tilrå at verneforskriften henviser til vegklasser, da slike standarder kan endres over tid, men tilrår å opprettholde formuleringen om standard på vernetidspunktet. Tiltak som påføring av nytt grusdekke, grøfterens, skifte av stikkrenner og lignende anses som vedlikehold. Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold kan tillates etter søknad, og skal fortrinnsvis skje på snødekt mark.

Miljødirektoratet vil påpeke at restriksjonsnivået ikke er særlig forskjellig mellom de ulike områdene som her foreslås vernet, men da verneforskriftene er framkommet gjennom forhandlinger mellom de respektive fylkesmennene og grunneierne, vil det måtte aksepteres enkelte forskjeller i forskriftene. For de områdene der eksisterende

verneområder inngår i verneforslagene omfatter ny verneforskrift hele området. For disse arealene vil det kunne medføre større endringer i forhold til eksisterende verneforskrift. For noen områder med mindre utvidelser, opprettholdes eksisterende bestemmelser, som også vil gjelde for utvidelsesarealet.

Miljødirektoratet vurderer at mal for verneforskrifter for naturreservater ivaretar avveiningen mellom brukergruppene og de overordnede vernehensyn på en god måte.

Navn

Språkrådet viser til at offentlige instanser er bundet til skrivemåten i sentralt stedsnavnregister (SSR). For å kunne bruke annet navn, er det behov for å reise formell navnesak. Her vises til kommentarene fra Klima- og miljødepartementet i foredrag til kgl. res. i desember 2015. Departementet viser til «*at Kartverket gjøres kjent med nye vernevedtak gjennom brev fra Klima- og miljødepartementet for å tinglyse vernevedtakene på berørte eiendommer. Da Kartverket også er ansvarlig for Sentralt stedsnavnregister, må det forutsettes at Kartverket samtidig sørger for innmelding til Sentralt stedsnavnregister.*»

Motorferdsel

Generelt skal motorferdsel i verneområder vurderes etter søknad.

Miljødirektoratet vil understreke at motorisert uttransport av elg og hjort i utgangspunktet enten skal foregå manuelt eller ved bruk av lett beltekjøretøy hjemlet i § 6. Med lett beltekjøretøy i denne sammenheng menes mindre beltekjøretøy som f.eks. elgtrekk, jernhest og beltegående ATV. Det er i noen tilfeller åpnet for at uttransport av elg og hjort kan skje med ATV eller traktor på eksisterende traktorveier.

En eventuell tillatelse til bruk av annet motorkjøretøy enn nevnt over, hjemlet i § 7, skal vurderes nøye. Det reelle behovet, samt mulige påvirkninger på naturmiljøet skal vurderes. Forvaltningsmyndigheten kan i sin søknadsbehandling knytte tillatelsen til bestemte traseer. Dette vil særlig være aktuelt for uttransport av elg og hjort fra bakenforliggende områder. Det kan også innvilges flerårige dispensasjoner.

I områder med hytter er hovedregelen at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til transport av ved, materialer og utstyr på snødekket mark etter § 7. Slike tillatelser bør normalt styres til fastlagte traséer. Fastsetting av trasé bør gjøres ved søknadsbehandling eller som en del av utarbeidelse av forvaltningsplan. Motorisert transport i forbindelse med vedlikehold bør skje på snødekt mark med snøscooter. Unntaksvis kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til barmarkskjøring for transport av materialer til vedlikehold. Dette bør normalt være vedlikeholdsbehov av akutt karakter.

I verneforskriftenes § 7 er det åpnet for at det etter søknad kan gis dispensasjon til motorferdsel knyttet til ulike formål. Der hvor bestemmelsene ikke spesifiserer om slik transport skal skje med beltekjøretøy på snødekt mark, med lufttransport eller på barmark, skal det ved vurderingen av den enkelte dispensasjonssøknad legges til grunn at transporten fortrinnsvis bør skje med beltekjøretøy på snødekt mark eller med lufttransport. Transport på barmark er kun aktuelt når transport med beltekjøretøy på snødekt mark eller lufttransport er vanskelig gjennomførbart og forøvrig når det er spesielle forhold som tilsier det, og forutsetter at slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter.

Kraftlinjer

I områder med eksisterende energi- og kraftanlegg er utgangspunktet at anleggene skal kunne drives og vedlikeholdes på en sikkerhetsmessig og økonomisk forsvarlig måte.

Forskriftsmalene har standardbestemmelser som åpner for drift og vedlikehold av anlegg, og motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftlinjer. Forskriftsmalen fastsetter søknadsplikt for motorferdsel utover dette. Bakgrunnen for dette er at forvaltningsmyndigheten blant annet skal ha mulighet til å kunne styre hvilke typer kjøretøy som benyttes og til hvilken tid eller etter hvilken trasé kjøringen skal skje.

Foruten drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og nødvendig istandsetting ved akutt utfall, åpnes det for oppgradering/fornyelse av eksisterende kraftanlegg og kraftlinjer for heving av spenningsnivå og øking av linjesnitt dersom tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

I noen områder er det i verneprosessen fremmet ønske om endringer og tilpasninger av standardbestemmelsene om motorferdsel i forbindelse med eksisterende energi- og kraftanlegg. Det er påpekt at standardbestemmelsene ikke åpner for lokale vurderinger av verneformål og brukerinteresser, og i flere områder er det fremmet ønske om at det gis en generell dispensasjon for nødvendig motorisert transport også for drift og vedlikehold av kraftlinjer. Det er i tillegg pekt på at bestemmelsene også må gjøres gjeldende for kraftlinjer som ligger inntil, men utenfor grensen for verneområdet.

Miljødirektoratet forholder seg til enighet på departementsnivå om bestemmelsene om drift og vedlikehold av kraftanlegg, og har justert forskriftene i tilrådingen i tråd med formuleringer i nyeste vernevedtak. Miljødirektoratet ser imidlertid at det kan være behov for å se nærmere på bestemmelsene knyttet til motorferdsel i forbindelse med eksisterende kraftlinjer i og inntil verneområder. Det har i noen tilfeller, der verneområdegrensen er lagt inntil eksisterende kraftlinje, vært tatt inn bestemmelser som åpner for motorferdsel gjennom verneområdet dersom det har vært eneste mulige trasé. Miljødirektoratet ser at det kan være behov for å ta inn slike bestemmelser i noen verneforskrifter, etter en konkret vurdering av mulige traseer, og forholdet til verneformål og verneverdier i det aktuelle området. Når det gjelder motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, vil det i mange områder være etablerte traseer, for eksempel traktorveier eller andre kjørespor som benyttes. Miljødirektoratet mener det for noen områder vil kunne vurderes å gi generelle unntak for kjøring der det finnes slike traseer, og der kjøringen ikke vurderes å ville medføre nevneverdig skade på verneverdiene. Etter Miljødirektoratets vurdering bør det i større grad gjøres konkrete vurderinger av bestemmelsene om motorferdsel i forbindelse med eksisterende kraftlinjer opp mot verneverdiene og behovet i det enkelte verneområde.

Forslag til Nasjonal ramme for vindkraft

I to områder er det kommet innspill knyttet til at foreslåtte verneområder ligger innenfor eller grenser opp mot forslag til Nasjonal ramme for vindkraft. Innspillene knyttet til dette temaet i denne verneplanen har vært knyttet til to områder i Trøndelag, hvorav det ene området, Henfallet, kun er omtalt i forbindelse med kraftlinje til planlagt vindkraftanlegg. Det andre området, utvidelsen av Stavåa, er en bekkekløftlokaltet. NVE har i sine uttalelser ikke pekt på at det vil være konkrete konflikter knyttet til vindkraft i disse områdene. I Vestfold er området Smokkstadlia omtalt i forbindelse med forslaget til Nasjonal ramme. For området Smokkstadlia har NVE spilt inn at foreslåtte områder derfor kan vises seg å være egnet for utbygging i framtiden, men viktigere sett fra NVE sin side er muligheten for at området kan være aktuelt mht. tilkomst i drift- og anleggsfasen. Forslag til Nasjonal ramme for vindkraft er på høring med frist 1.10. 2019. Alle foreslåtte verneområder som er berørt av dette forslaget ble tilbudt fra grunneier i ordningen med frivillig vern før forslaget til Nasjonal ramme for vindkraft ble lagt fram. De fleste tilbudene i verneplanen har kommet inn i 2017 og 2018 men det er også eldre tilbud, og de

fleste områdene ble kunngjort gjennom oppstartsmelding i 2018 eller tidlig i 2019.

Leting etter mineralske ressurser

Naturmangfoldloven § 41 sier at det som ledd i saksbehandlingen skal innhentes kunnskap om andre mulige verdier i området. Dette vil i hovedsak være å samle kunnskap som allerede er kjent, herunder informasjon om pågående næringer eller aktiviteter.

Dersom ny kunnskap i framtiden viser at det finnes viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdene, må eventuell utdrift av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Denne lyder: "*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.*"

Tre områder berører tildelte lete- eller undersøkelsesretter knyttet til mineralressurser. De to områdene Kjerkebergåsen og Kolknuten berører det samme leteområdet, Lassedalen, mens utvidelsen av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark berører deler av undersøkelsesområdet Sagvoll.

Den viktigste måten å få fram interessene knyttet til potensiell og planlagt utnyttelse av mineralressurser på, er høringene som gjennomføres for det enkelte verneforslaget. I de fleste sakene finnes det fram til gode løsninger gjennom grensedraining og/eller tilpasning i forskriften. I de sakene der målet om økt skogvern, og grunneiers ønske om frivillig vern, må veies opp mot potensiell eller planlagt utnyttelse av mineralressurser, vil dette være avveininger som må avklares mellom departementene etter at Miljødirektoratet har avgitt sin tilråding til KLD. Se beskrivelsen av de enkelte områdene for nærmere beskrivelse av Fylkesmannens og Miljødirektoratets vurdering av DMFs innspill.

Landing og start med luftfartøy

Miljødirektoratet vurderer at landing og start med luftfartøy er uønsket i naturreservater, og at dette bør tydeliggjøres og synliggjøres ved å ta inn et forbud i verneforskriften.

Gjennom forskrifter vedtatt ved kgl. res. 12.12.2014 ble Forsvarsbyggs ønske om at landing og start med forvarets luftfartøy gis automatisk unntak, tatt inn i forskriftene for skogvernområder. Miljødirektoratet har derfor lagt dette inn i alle forskriftene i denne tilrådingen. De aktuelle verneforslagene omfatter skog- og andre utmarksområder. En antar at landing og start eventuelt vil bli meget sjeldne foreteelser og ikke utgjøre noen trussel mot områdene som sådan.

Når det gjelder militær operativ virksomhet i lufta viser Miljødirektoratet til NOU 2001:15 Forsvarets områder for lavtflyging punkt 5.5.6.1 *Unntaket for militær operativ virksomhet i verneområder* hvor det fremgår hva som anses som operativ virksomhet. Miljødirektoratet legger denne tolkningen av begrepet militær operativ virksomhet til grunn.

Beiting

Landbruksdirektoratet har tidligere anført at dersom det er aktuelt med beite, bør det være generelt unntak for beite og utsetting av saltstein samt nødvendig motorferdsel i den forbindelse, samt unntak for uttransport av syke og skadde beitedyr.

Miljødirektoratet viser til at for de områdene der beiting er aktuelt, er det gjort en vurdering av om forskriften skal åpne for utsetting av saltsteiner. For de fleste områdene er det vurdert at dette er et tiltak som i liten grad berører verneverdiene i særlig grad, og det er derfor tatt inn en unntaksbestemmelse om mulighet for utsetting av saltsteiner. For områder hvor gjerdning i forbindelse med beiting er vurdert som aktuelt, er dette tatt inn

som spesifisert unntak i § 7. For noen få områder med svært lite areal og lett tilgjengelighet med nærhet til vei, er det ikke vurdert som nødvendig å åpne for motorferdsel i forbindelse med utsetting av saltsteiner eller gjerding.

Sykling og større arrangementer

Hovedregelen i frilufsloven er at det i skogområder er tillatt med sykling på vei eller sti når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. På fjellet er det også tillatt å sykle utenfor sti. I kgl. res. 12.12.2014 ble det åpnet for sykling, samt riding og bruk av hest og kjerre, på veier og stier i de fleste områder, ved at det i verneforskriftene ble tatt inn forbud mot sykling/riding/hest og kjerre utenom stier og veger merket på kart. I tråd med føringer i friluftsmeldingen og tidligere vedtatte kgl.res. for skogvern tilrår Miljødirektoratet at det i forskriftene tas inn bestemmelser om at sykling, samt riding og bruk av hest, tillates på eksisterende stier og veier, dersom det ikke er særskilte naturfaglige hensyn som tilsier at sykling bør være forbudt på bestemte stier eller i bestemte områder.

Selv om regulering av sykling i skogområder følger av frilufsloven, mener direktoratet det er hensiktsmessig at regulering av sykling tas inn i verneforskriften sammen med regulering av andre aktiviteter i verneområdet, også i områder hvor det åpnes for sykling på alle eksisterende stier i området. I områder hvor det ikke finnes veier og stier gjelder et generelt forbud mot sykling og bruk av hest. Det fremgår av beskrivelsen av det enkelte område dersom det ikke finnes veier og stier i området.

Når det gjelder el-sykler rammes dette av forbudet mot motorferdsel i verneforskriftene. Det er foreløpig ikke gjort endringer i regelverket som gjelder el-sykler i frilufsloven eller i malen for verneforskrifter.

I nyere vernevedtak er bestemmelsene om arrangementer endret til kun å omfatte forbud mot større arrangementer.

Annet: Miljødirektoratet har tilrådd mindre endringer i forslagene til verneforskrifter, uten at dette endrer restriksjonsnivået.

7.2.Klima- og miljødepartementenes generelle merknader

Kraftlinjer

Drift og vedlikehold av kraftlinjer

KLD viser til at bestemmelsene åpner for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter knyttet til kraftledninger (liner, isolatorer, master, traverser m.v.) i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i tråd med konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av bestemmelsene på dette punkt. Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf. energiforskriften § 3-4.

Nødvendig skogrydding i kraftlinjetraseer ansees som en del av ordinært vedlikehold av kraftledninger, som kan skje uten søknad. Dette omfatter også nødvendig sikringshogst av enkelttrær og mindre flater langs kraftlinjetraseen, hvor det forutsettes at hogde trær forblir i skogreservatet av hensyn til arter som er avhengige av død ved. Det følger av formuleringen "i og inntil verneområdet" i forskriften § 4 at netteier også kan gjennomføre nødvendig sikringshogst innenfor verneområder i de tilfeller hvor kraftledningen ligger

utenfor selve verneområdet og ledningstraséen/skogryddebeltet følger kanten av vernegrensen.

Der hvor grenser for verneområder ligger nær eksisterende kraftlinjer forutsettes det at verneområdet ikke er til hinder for drift og vedlikehold av kraftlinjene.

Istandsetting ved akutt utfall

Ved akutt utfall, samt ved umiddelbar fare for akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg er det behov for rask istandsetting slik at kunder får strøm og viktige samfunnsfunksjoner kan opprettholdes. I henholdsvis § 4 og § 6 er det derfor tatt inn bestemmelse om at istandsetting, og motorferdsel i den forbindelse, kan gjennomføres uten søknad. I § 6 er det i stedet tatt inn bestemmelse om at det i ettertid gis melding til forvaltningsmyndigheten om motorferdselen. Det nevnte unntaket for motorferdsel i § 6 gjelder ikke for ordinær drift og vedlikehold.

Oppgradering og fornyelse av kraftledninger

Verneforskriften har i § 4 unntak for oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnitt når dette ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig. Eksempel på tiltak som har liten påvirkning på verneverdiene, og som er tillatt etter dette unntaket, er endring av driftsspenning eller linetykkelse. En forutsetning for dette er at heller ikke anleggsarbeidene skader verneverdiene nevneverdig. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig. Vurderingen av om oppgraderingen eller fornyelsen skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, vil være en konkret vurdering av tiltakets effekter på det naturmangfoldet som er oppgitt i verneformålet. Jo mer presis og spesifisert formålsbestemmelsen er, desto lettere vil det være å fastslå om vilkåret er oppfylt eller ikke. Eksempel på tiltak som kan skade verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, er økning av spenningsnivå eller endrede master som medfører behov for å øke ryddebeltets bredde langs kraftlinjen. Et annet eksempel er der man i anleggsfasen har behov for motorferdsel på barmark for å komme inn til mastepunktene med anleggsmaskiner, og slik ferdsel ikke kan skje i eksisterende ryddebelte. Slike tiltak vil kreve søknadsbehandling etter § 7.

Søknadspliktig oppgradering eller fornying av kraftledninger (§ 7)

Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4, og som er nødvendig for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, skal behandles etter søknad. Dette gjelder først og fremst tiltak som har potensial til å skade verneverdiene nevneverdig. Vurderingen blir dermed en avveining mellom tiltakets samfunnsmessige betydning og hensynet til verneverdiene. Hensikten med konkret søknad er å etablere en kontakt mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for verneområdet med sikte på å drøfte avbøtende tiltak, slik at mulige negative konsekvenser for verneverdiene i størst mulig grad reduseres og dermed synliggjøres allerede i søknaden. Hensikten er ikke å diskutere nedleggelse eller dramatiske omlegginger av det eksisterende anlegget, men derimot en mest mulig skånsom utforming og mindre justeringer av anlegget. Departementet legger derfor til grunn at det i de fleste tilfeller vil være mulig å komme frem til løsninger som ivaretar behovet for nødvendig oppgradering eller fornyelse. Opprettholdelse av luftledning i det samme området skal normalt aksepteres. Oppgradering og fornying kan i noen tilfeller innebære bygging parallelt med eksisterende kraftledning,

hvis eksisterende ledning må være i drift under arbeidet før den deretter rives. Ved vurderingen skal det legges vekt på netteiers plikter etter energiloven til å sørge for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet. Ved vurderingen skal det også legges vekt på plikten til ved planlegging, utførelse og drift av elektriske anlegg å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren. På bakgrunn av dette mener Klima- og miljødepartementet at vernet er forenelig med energiforsyningen som berører områdene. Det vises for øvrig til omtalen av områdene i kap. 8.

Spesielt om motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av kraftledninger

I mange tilfeller benytter netteier etablerte traseer, for eksempel traktorveier eller andre kjørespor, til motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av kraftledninger. Departementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering av dette, og mener at man bør vurdere generelle unntak i verneforskrifter for kjøring der det finnes slike traseer, og der kjøringen ikke vurderes å ville medføre nevneverdig skade på verneverdiene. Hvis det skal gis generelle unntak i verneforskrifter for slik motorferdsel må kjøretraseer som kan benyttes være inntegnet på vernekartet.

Dersom det ikke er aktuelt med generelle unntak i etablerte traseer, bør forvaltningsmyndigheten ved behandling av dispensasjonssøknader så langt råd er vurdere flerårige tillatelser til motorferdsel i forbindelse med ordinær drift og vedlikehold av kraftledninger. Bl.a. bør flerårige tillatelser vurderes hvis det er hensiktsmessig både for forvaltningsmyndigheten for verneområdet og for søker, og under forutsetning om at verneverdiene kan ivaretas tilfredsstillende eksempelvis ved at motorferdselen begrenses til fastlagte traseer eller at det benyttes miljøforsvarlige transportformer. Tillatelser hvor dette er avklart i lang tid vil redusere netteiers administrasjon knyttet til verneområder.

I utgangspunktet står tiltakshaver rimelig fritt til å utforme en søknad om tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med ordinær drift og vedlikehold av kraftlinjer. For å redusere netteiers administrasjonskostnader ved å måtte søke mange ganger i samme områder, kan slike søknader utformes som transportplaner eller tilsvarende som beskriver netteiers langsiktige behov for motorferdsel knyttet til ordinær drift og vedlikehold av kraftledningen i området. I så fall vil det, dersom verneverdiene blir tilstrekkelig ivaretatt, kunne gis tillatelser med virkning over lang tid. Forvaltningsmyndigheten har alminnelig veiledningsplikt i slike saker og det oppfordres til dialog mellom forvaltningsmyndighet og netteier om hvordan transportbehov og verneverdier kan ivaretas. De vesentligste delene av en transportplan bør fremgå som vilkår i tillatelsen. Det legges til grunn at forvaltningsmyndigheten vil forlenge gitte tillatelser dersom forutsetningene ikke er endret.

Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppgradering og fornying av eksisterende kraftledninger gjelder andre typer tiltak enn ordinær drift og vedlikehold, og vil fortsatt måtte omsøkes etter verneforskriftens § 7 som tidligere

Grenser mot reguleringsmagasiner som brukes til vannkraftproduksjon

I denne vernesaken grenser foreslått nytt verneareal i de fem områdene Svenstadlia, Mariafjellet- Skardebekken (utvidelse), Storvika (utvidelse), Storvatnet og Hjartvikfjellet til reguleringsmagasin for vannkraftproduksjon. I områdene er det viktige verne kvaliteter i nedre deler mot magasinene, deriblant naturtyper som er spesielt viktige for naturmangfold. Det er ikke framkommet planer eller ønsker om å heve høyeste regulerte

vannstand (HRV) for noen av magasinene. For flere av magasinene er det også betydelig infrastruktur og bebyggelse ned mot HRV. For de tre førstnevnte områdene grenser også eksisterende verneområder til samme reguleringsmagasin, og eventuell heving av HRV her må allerede i dag vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Eventuell drift av framtidige funn av forekomster av mineralske ressurser

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for fremtidig vekst i mineralnæringen. Skogområdene som foreslås vernet, kan inneholde mineralforekomster som kan gi grunnlag for fremtidig verdiskaping og næringsutvikling. Vern av de foreslåtte skogområdene utelukker ikke muligheten for eventuell utnyttelse av funn av betydelige mineralressurser dersom slik virksomhet kan skje på en miljømessig forsvarlig måte.

Dersom ny kunnskap i framtiden viser at det fins viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdene, må eventuell utdrift av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Denne lyder: *”Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.”*

Skogvernområdene er generelt relativt små, noe som innebærer at avstanden mellom vernegrense og en eventuell påvist drivverdig mineralressurs ofte kan være relativt liten. Dette øker de tekniske mulighetene for at eventuell utdrift av mineralforekomster som pr. i dag ikke er kjent, kan foretas uten at tiltaket har vesentlig negativ virkning på naturkvalitetene i verneområdet. Dette kan for eksempel gjøres ved underjordsdrift med uttakssted utenfor verneområdet.

Det kan likevel ikke utelukkes at det kan være aktuelt å benytte dagdrift i verneområdet for å utvinne mineraler med et betydelig verdiskapingspotensial. Dersom underjordsdrift med uttakssted utenfor verneområdet ikke er mulig, vil eventuell utvinning av mineralforekomster ved dagdrift måtte vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven. Når tiltaket behandles etter denne generelle dispensasjonsbestemmelsen vil hensynet til vesentlige samfunnsinteresser bli vurdert og avveid opp mot verneinteressene.

Hogst av ved til hytter i verneområdet

I enkelte tilfeller er det under § 7 i forskriften åpnet for søknad om hogst av ved til eksisterende hytter i verneområdet. I skogreservater er det generelt et mål at skogen skal få utvikle seg mest mulig urørt av menneskelig aktivitet, også vedhogst. Derfor legges det primært til grunn at ved bør hogges utenfor verneområdet og kjøres inn til eksisterende hytter, men at det må gjøres en vurdering i hvert enkelt tilfelle om belastningen på verneområdet blir mindre om det tillates vedhogst rundt hyttene i verneområdet enn at veden blir transportert inn til hyttene gjennom verneområdet. Dersom det gis dispensasjon for hogst av ved til eksisterende hytter må det settes vilkår bl.a. om lokalisering og gjennomføring av hogsten, hogstmengde samt hvilke treslag som kan hogges, slik at verneverdiene i området ikke reduseres. Hogst skal uansett ikke skal skje i registrerte kjerneområder.

Motorferdsel på barmark

Det er i enkelte tilfeller i verneforskriftens § 7 åpnet for at det etter søknad kan gis dispensasjon til bruk av motorferdsel for ulike formål. Der hvor bestemmelsene ikke spesifiserer om slik transport skal skje med beltekjøretøy på snødekt mark, med

lufttransport eller på barmark, skal det ved vurderingen av den enkelte dispensasjons-søknad legges til grunn at transporten fortrinnsvis bør skje med beltekjøretøy på snødekt mark eller med lufttransport. Transport på barmark er kun aktuelt når transport med beltekjøretøy på snødekt mark eller lufttransport er vanskelig gjennomførbart, og forutsetter at slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter.

Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter

Enkelte verneforskrifter kan i § 7 ha bestemmelser som åpner for nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter. Det legges til grunn at slik transport fortrinnsvis bør skje på veier, eller alternativt med beltekjøretøy på snødekt mark, bl.a. fordi det her ofte er snakk om betydelig vekt som skal transporteres og betydelig potensialet for sporskader. Transport på barmark utenfor veier er aktuelt kun i enkelte spesielle tilfeller hvor transport med beltekjøretøy på snødekt mark ikke er mulig eller praktisk gjennomførbart, og dersom slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter. Dette må vurderes konkret i det enkelte tilfellet.

Utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder

Generelt er det slik at hvis det skulle oppstå behov i framtida som ikke er regulert i den enkelte forskrift, kan slike tiltak vurderes etter forskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse i § 8. KLD legger imidlertid til grunn at selv om nåværende grunneier ikke har sett behov for utsetting av saltstein eller oppsetting av gjerder kan behovet endre seg i framtida, og det kan da være hensiktsmessig at dette er omtalt i forskriftene.

Forutsetningen er at tiltakene kan gjennomføres uten å skade verneverdiene. Saltsteiner tiltrekker seg både husdyr og hjortevilt og kan lokalt føre til betydelig tråkkslitasje og gjødselpåvirkning omkring saltsteinene. Også gjerder kan føre til tråkkslitasje. For enkeltområdene i denne vernesaken legges følgende til grunn for å ivareta natur som er sårbar for slitasje og trakk som kan følge av utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder:

- For områder som er vurdert som relativt robuste mht. slitasje og trakk og samtidig av en viss størrelse er det tatt inn et punkt i forskriften om utsetting av saltstein under § 4, og under § 7 et punkt om oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting samt et punkt om nødvendig motorferdsel i forbindelse med utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder.
- For enkelte områder som har innslag av sårbar natur mhp. slitasje og trakk er punktet om utsetting av saltstein plassert under § 7, da man må kunne sikre bl.a. at plassering av saltstein ikke skjer i sårbare områder.
- For små områder som er sårbare for slitasje og trakk er nevnte punkter ikke tatt inn i forskriften. Her kan også saltstein og gjerder oftest plasseres utenfor områdene.
- Det er også lagt vekt på om beiting er aktuelt, eksempelvis i svært bratt terreng.

Kulturminner og kulturmiljøer

Det forutsettes et tett samarbeid mellom kulturminnemyndighetene og naturforvaltningsmyndighetene i enkeltsaker om kulturminner og kulturmiljøer innenfor de foreslåtte verneområdene. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av både fredete og ikke-fredete kulturminner skal skje på en slik måte at både natur- og kulturminneverdier ivaretas på best mulig måte. Slike tiltak avklares derfor med forvaltningsmyndigheten for verneområdene, slik at verneverdiene ikke forringes. Forskriftenes punkter om kulturminner og kulturmiljøer er kun en presisering av kulturminnelovens bestemmelser, som også gjelder

innenfor de foreslåtte verneområdene. Klima- og miljødepartementet vil understreke at inngrep i, istandsetting og skjøtsel av kulturminner og kulturmiljøer som er fredet i medhold av kulturminneloven, bare kan skje etter tillatelse fra kulturminnemyndighetene.

Forholdet til matloven

I de spesielle tilfeller hvor det er behov for å sette inn tiltak etter lov av 19. desember 2003 nr 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) vil dette kunne dispenseres for etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. En eventuell dispensasjon skal iverksettes uten opphold i henhold til de tiltak loven krever.

Sykling på veier og stier

Det er generelt åpnet for sykling på eksisterende veier og stier som er vist på vernekartet, unntatt hvis verneverdiene i området er vurdert som sårbare for slik påvirkning. Dette i samsvar med Meld. St. 18 2015-2016 *Friluftsliv*. I enkelte områder fins ikke stier eller veier, og sykling er da følgelig ikke tillatt.

Idrettsarrangementer og andre arrangementer

Formuleringen om arrangementer i § 3, som tidligere hadde ordlyden "*Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer og andre større arrangementer er forbudt*" er endret til ordlyden "*Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.*" Den nye formuleringen omfatter både idrettsarrangementer og andre arrangementer, og avgrensningen til større arrangementer gjelder uansett type arrangement.

Unntak for militær operativ virksomhet

Reglene om ferdsel i verneforskriftene er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet. Forsvarets operative hovedkvarters bruk av begrepet operativ virksomhet har på grunn av utviklingen i samfunnet, endret seg. Klima- og miljødepartementet vil presisere at det som regnes som operativ virksomhet etter verneforskriftene ikke endres som følge av Forsvarets interne endring av dette begrepet. Klima- og miljødepartementet legger til grunn at forvaltningsmyndigheten og Forsvaret oppretter dialog om all planlagt aktivitet som vil kunne berøre verneområder. Forvaltningsmyndighetene skal vurdere om det er behov for å søke tillatelse eller ikke avhengig av hvordan den enkelte verneforskrift er utformet. I noen verneforskrifter er det tatt inn særskilte unntaksbestemmelser knyttet til spesielle behov i bestemte områder. Departementet viser for øvrig til brev 3. april 2019 til verneområdestyrer og fylkesmenn om forståelsen av begrepet militær operativ virksomhet.

Annet

KLD viser til at det for enkelte området i verneforskriftens formålsbestemmelse kan være beskrevet at skogen har innslag av urskog. Med urskog menes her at skogen ikke har synlige spor etter hogst eller andre inngrep.

Utover endringer som nevnt over har KLD foretatt mindre justeringer i forskriftene, hovedsakelig av teknisk art. KLD slutter seg forøvrig til Miljødirektoratets vurderinger i kap. 7.

8. Merknader til det enkelte område

Nedenfor er gjengitt sentrale opplysninger om saksbehandlingen for enkeltområdene, viktige høringsinstansers hovedsynspunkter og hovedinnholdet i vurdering og tilråding fra fylkesmannsembetene, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet. For detaljert omtale av de samme tema samt lister over høringsinstanser vises til Miljødirektoratets tilråding samt til aktuelle tilrådinge fra fylkesmannsembetene. Verneverdiene i enkeltområder er beskrevet i tilrådingen fra Miljødirektoratet. Under ”inngrep” oppgis tekniske inngrep for områder der man kjenner til slike inngrep. Der det ikke er gjengitt høringsuttalser er det ikke kommet uttalelser av vesentlig betydning til aktuelle områder.

Felles omtale for områdene i Hordaland

Landbruksdirektoratet understreker at det må komme tydelig fram hvordan områdene brukes i landbrukssammenheng, og at det må grunngis hvis hensynet til landbruksdrift ikke blir ivaretatt i utkast til forskrift.

Fylkesmannen mener hensynet til landbruksdrift er godt ivaretatt. Fylkesmannen har tatt utgangspunkt i standard for verneforskrift og åpner for beiting og aktiviteter knyttet til beiting. Annen landbruksdrift enn beiting vurderes ikke som aktuelt i områdene.

1. Steinen naturreservat i Fusa kommune, Hordaland

Totalareal ca 1240 dekar hvorav ca 1120 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE, BKK NETT AS, Norsk Bergindustri, Språkrådet, DMF og Statnett SF har ingen eller generelle merknader.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Steinen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Steinen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

2. Setråsen naturreservat i Fusa kommune, Hordaland

Totalareal ca 3775 dekar hvorav ca 3412 dekar produktiv skog.

Inngrep: En 22 kV kraftlinje. En kommunal veg er holdt utenfor foreslått verneområde.

Hovedsynspunkter i høringen: BKK NETT AS, DMF, Kartverket og Fiskarlaget Vest har ingen eller generelle merknader.

Språkrådet tilrår at navnet endres fra Sæteråsen til Setråsen.

NVE har spilt inn at vernegrensen i vest bør ligge utenfor ryddesonen for kraftlinjen. Det bør tas inn muligheten for oppgradering og fornying av kraftlinjer og åpning for nødvendig motorferdsel i verneforskriften. NVE har spilt inn forslag om endring av formuleringen knyttet til "*Drift og vedlikehold, samt naudsynt instandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg*" ved å tilføye *i og inntil verneområdet*.

Haugaland kraft Nett AS eier 66 kV linjeanlegg gjennom Sæteråsen. I forbindelse med

oppstartsmeldingen ønsker de at ryddebeltet til kraftlinjen blir ivaretatt i det videre vernearbeidet. Haugaland kraft Nett AS hadde ingen kommentarer under høringen. Norsk Bergindustri trekker frem mineralske forekomster i sørlige deler av Fusa og vestre deler av Kvinnherad. Det anbefales at Fylkesmannen vurderer de næringsmessige konsekvensene av et eventuelt vernevedtak.

Fylkesmannen viser til at det ikke er påvist drivverdige mineralforekomster eller aktuelle areal avsatt til dette formålet i kommuneplan.

Fylkesmannen tar Språkrådets innspill til etterretning og tilrår navnet Setråsen.

Fylkesmannen er enig med NVE om at det er mest praktisk å holde ryddesonen utenfor verneområdet, men ønsker å ha mulighet til å utvide det foreslåtte verneområdet videre vestover. Foreslått avgrensning er identisk med eiendomsgrensen. Fylkesmannen tilrår derfor avgrensningen som i høringsforslaget.

Paragrafen om oppgradering og fornying av kraftlinjer kom ikke med i høringsforslaget ved en forglemmelse, og er tatt inn i verneforskriften. Fylkesmannen benytter standard verneforskrift, og overlater til Miljødirektoratet å evt. endre i disse. Fylkesmannen mener hensynet til Haugaland kraft Nett AS er ivaretatt gjennom verneforskriften.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift som beskrevet og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Setråsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Setråsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

3. Austefjorden og Blånuten naturreservat i Fusa og Kvinnherad kommuner, Hordaland

Totalareal ca 7186 dekar hvorav ca 5174 dekar produktiv skog.

Inngrep: En 22 kV kraftlinje, en kommunal veg som deler området i to.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE, DMF, Språkrådet, Statnett SF, Norsk Bergindustri og Fiskarlaget Vest har ingen eller generelle merknader.

Eiere av gård i Lygrepollen, som benytter seg av beiteressursene i utmarka i området og driver geitehold, ønsker en avklaring fra Fylkesmannen på hva som er ment med "naturlig" i verneforskriften for området, og hvordan dette skal tolkes i forhold til § 4 bokstav d).

Fylkesmannen viser til at de aktuelle områdene for frivillig skogvern utgjør skogområder og det foreligger ikke kulturbetinget naturtyper som er avhengig av beiting. Fylkesmannen har derfor fokusert på de "naturlig" kvalitetene i skogene i verneformålet. Fylkesmannen er også kjent med at det har vært en bestandsøkning av hjort i området og har dokumentert beiteskader blant annet på edellauvtrær, barlind og kristtorn. Hvis det blir dokumentert at beiting av husdyr/geit fører til beiteskader på vegetasjon og endrer artssammensetningen, vil vernemyndighetene gå i dialog med dyreeier. Da kan man videre ha en dialog om endret beitebruk og løsninger som kan redusere beitepress. Fylkesmannen og dyreeier vil ha felles interesse ved at man ikke ønsker å forringe beiteressursene i et naturreservat. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Austefjorden og Blånuten naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Austefjorden og Blånuten naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

4. Håvikevatnet naturreservat i Fusa og Kvinnherad kommuner, Hordaland

Totalareal ca 2949 dekar hvorav ca 2457 dekar produktiv skog.

Inngrep: En 22 kV kraftlinje. Noen grøftede myrer.

Hovedsynspunkter i høringen: Statnett har ingen merknader.

Språkrådet foreslår at navnet på området skrives "Håvikevatnet".

NVE ber om at det tas inn mulighet for oppgradering og fornying av kraftlinjer og åpning for nødvendig motorferdsel i verneforskriften, og har spilt inn forslag om endring av formuleringen knyttet til "*Drift og vedlikehold, samt naudsynt instandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg*" ved å tilføye *i og inntil verneområdet*.

Norsk Bergindustri: Med bakgrunn i påviste geologiske forekomster i området anbefales at Fylkesmannen må vurdere de næringsmessige konsekvensene av et eventuelt vern.

Fylkesmannen viser til at det ikke er påvist drivverdige mineralforekomster eller aktuelle areal avsatt til dette formålet i kommuneplan.

Fylkesmannen tilrår å endre navnet til Håvikevatnet i samsvar med innspill fra Språkrådet. Paragrafen om oppgradering og fornying av kraftlinjer kom ikke med i høringsforslaget ved en forglemmelse, og er tatt inn i forskriften. Fylkesmannen benytter standard forskrift, og overlater til Miljødirektoratet å evt. komme med endringer.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Håvikevatnet naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Håvikevatnet naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

5. Gripakletten naturreservat i Meland kommune, Hordaland

Totalareal ca 478 dekar hvorav ca 478 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE, DMF, Statnett og Norsk Bergindustri har ingen eller generelle merknader.

Meland kommune uttaler at det er viktig med god informasjon om vernet til grunneiere og til andre som utøver friluftsliv. Særlig Storavatnet er et viktig friluftsområde. Mye av den tradisjonelle bruken av området kan fortsette, selv etter et eventuelt vern av området.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Gripakletten naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Gripakletten naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

6. Hesten naturreservat (utvidelse) i Forsand og Strand kommuner, Rogaland

Utvidelse ca 1414 dekar hvorav ca 621 dekar prod. skog. Nytt totalareal ca 10,7 km².

Inngrep: To traktorveger inn i områder fra nordenden av utvidelsesområdet.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Riksantikvaren og Statnett har ikke merknader. NVE ber Fylkesmannen orientere grunneierne om muligheten til å forlenge fristen for å søke om utsatt frist om konsesjonsfritak. Konsesjonsfritaket ble gitt i 2001 for et inntak for et planlagt mikrokraftverk som vil ligge innenfor verneforslaget. Vedtaket er gyldig i tre år, men det kan søkes om utsettelse. Prosjektet er ikke realisert, men NVE mener grunneier må kunne vurdere vern opp mot potensiell utbygging av kraftverket. NVE peker også på at det går en 11 kV kraftledning på grensen til den foreslåtte utvidelsen. NVE mener derfor at formuleringen "i og inntil verneområdet" bør inkluderes i verneforskriftens § 4 g).

Lyse Elnett AS krever rett til atkomst til kraftlinja nordøst for verneområdet for drift og vedlikehold, samt at det åpnes for rydding langs linja i § 7 spesifikk dispensasjoner.

To privatpersoner viser til at fritidseiendom 57/52 i Strand kommune med hytte er skilt fra hovedbruket 57/3 i Strand kommune og tinglyst. Fritidsboligen ligger innenfor opprinnelig område vernet som Gitlandsåsen naturreservat. De ble ikke varslet ved opprettelsen av Gitlandsåsen naturreservat, men fikk brev om utvidelse av Hesten naturreservat.

Grunneierne har tinglyste rettigheter fra hovedbruket, blant annet til å hogge ved. De viser til muntlig avtale med Fylkesmannen om hvordan de kan ta ut ved til eget bruk i tilknytning til fritidsboligen.

Fylkesmannen viser til at søknadsfristen for utvidet konsesjonsfritak er tre år etter vedtak. Fristen gikk ut i 2004. Grunneier har valgt å ikke videreføre kraftprosjektet.

Fylkesmannen kan ikke se at det nødvendig å spesifisere i § 4 g) slik NVE ønsker. Kraftledningen ligger utenfor verneavgrensingen, og skulle nødvendig tiltak på kraftledningen påvirke verneområdet så faller det allerede inn under § 4 bokstav g.

Fylkesmannen foreslår mht. innspill fra Lyse Elnett AS å legger til i verneforskriftens § 7: *"Naudsynt vedlikehold av straumgate i kant av verneområdet."*

Fylkesmannen tar merknadene om fritidseiendommen til etterretning. Saksdokumentene fra vernerunden for Gitlandsåsen naturreservat nevner ikke eiendommen 57/52. Det er imidlertid klart fra vernekartet at eiendommen har vært omfattet av vernet også etter første vernerunde. Teigen har derimot ikke være med i forskriften eller i erstatningsoppjøret. Juridisk har vernekartet rang foran forskriften mht. avgrensing. Fritidseiendommen er liten, ca 1 dekar, og ligger i utkanten av verneområdet. Naturverdiene er marginale, ut fra verneformålet er det ikke nødvendig at fritidseiendommen vernes og Fylkesmannen velger å grense ut eiendommen 57/52 slik at den ikke lenger er vernet. Tinglyste rettighetene er knyttet til hovedbruket. Rettighetene i skjøtet om vassrett og ved- og fiskeretter er privatrettslige og vil ikke overprøve vernereglene. Med hensyn til uttak av ved til eget bruk viser grunneier til muntlig avtale med Fylkesmannen. Fylkesmannen er ikke kjent med en slik avtale, men er åpne for å finne en løsning som er god både for grunneier og vernet. For at forvaltningen skal ha fleksibilitet åpnes det for at hytteeier kan søke om avgrenset uttak av ved gjennom spesifiserte dispensasjoner, jf. § 7 m.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Fritidseiendommen på gnr./bnr. 57/52 omfattes av vernet av Gitlandsåsen naturreservat fra 1999. Som Fylkesmannen peker på har vernekartet rang foran verneforskriften når det gjelder avgrensingen av området. Det er derfor ingen tvil om at eiendommen har vært omfattet av vernet. Fylkesmannen ønsker nå å ta denne ut av verneområdet. Eiendommen ligger sør i det opprinnelige Gitlandsåsen naturreservat men vil likevel utgjøre et hull i verneområdet. Ifølge kartgrunnlaget står det ikke produktiv skog på teigen, og det er ikke registrert eller funnet sannsynlig at det er viktige naturkvaliteter her. Direktoratet slutter seg derfor til Fylkesmannens tilråding om å justere grensen for verneområdet her.

Miljødirektoratet tilrår en endring i verneforskriftens §§ 6 og 7 i forhold til Fylkesmannens verneforslag. I § 6 e) tilrår Miljødirektoratet å endre formuleringen: *"Motorisert ferdsel på eksisterende vegar, avgrensa til bruk av jaktbuer kartfesta på vernekartet for eigarane av bruka desse høyrer til. Vegane skal haldast stengt ved bom,"* til å lyde *"Motorisert ferdsel på eksisterande skogsbilvegar til bruk av jaktbuer kartfesta på vernekartet."*

På forslaget til vernekart er de aktuelle vegene tegnet inn som traktorveger, mens i Statens vegvesen Vegnett er vegene registrert som skogsbilveger. For å ivareta behov for eventuell videre transport av materiell og utstyr mv. fram til hytter og jaktbuer inntegnet på vernekartet tilrår vi også å ta inn følgende formulering i § 7: *"Naudsynt motorferdsel for transport av ved, materialar og utstyr til hytter i verneområdet."*

Miljødirektoratet foreslår endringer i §§ 6 og 7, som beskrevet over. Miljødirektoratet slutter seg for øvrig til Fylkesmannen og tilrår vern av Hesten naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Hesten naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

7. Lysthuskollen naturreservat i Notodden kommune, Telemark

Totalareal ca 434 dekar hvorav ca 430 dekar produktiv skog.

Inngrep: To traktorveger.

Hovedsynspunkter i høringen: Telemark fylkeskommune og Forsvarsbygg har ikke merknader.

NVE viser til at det går en 66 kV nettløpe eid av Skagerak Nett AS langs området, og ber om at det tas inn standardformuleringer knyttet til drift, vedlikehold og oppgradering av energi- og kraftanlegg. NVE forventer at Skagerak Nett uttaler seg hvis vern hindrer drift, vedlikehold og fornyelse av nettanlegget eller realisering av fremtidige planer.

Grunneier ber om at et areal med ungskog i nordvestre del av hans eiendom tas ut.

Notodden Turlag opplyser om at de har etablert, ryddet og merket sti fra veststiden av Grønvollfossdammen og opp til Bakliho, hvor det er satt ut turbok og etablert et fyringssted nær toppen. Fyring skjer på forsvarlig måte og fyringsved blir i all hovedsak båret opp av turgåere eller at tørrkvist og tyrived blir hentet under eller øst for kraftlinja. Bakliho ligger ute i DNT-appen SjøkkUT, og er reisemål for Barnas Turlag Notodden og Barnas Turlag Hjartdal. Turlaget ønsker å opprettholde den aktiviteten de har i området.

Fylkesmannen finner det mest praktisk å flytte vernegrensa helt ut på skrenten slik at hele turløypa blir liggende utenfor verneområdet. Dette er helt i kanten av det registrerte

kjerneområdet og en mindre grensejustering vil ha liten betydning for verneverdiene for området som helhet. Forslaget til vernegrense var i høringsdokumentet satt til kanten av ryddesone langs kraftlinja. For øvrig er grensen justert etter grunneiers ønske. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Lysthuskollen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Lysthuskollen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

8. Smokkestadlia naturreservat i Larvik kommune, Vestfold

Totalareal ca 314 dekar, alt er produktiv skog.

Inngrep: To traktorveger går inn i området.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Statnett og Forsvarsbygg har ikke merknader. NVE har vist til at området ligger innenfor et område som er foreslått som aktuelt for vindkraftutbygging i framtiden. NVE ba om å inkludere mulig fremtidig utbygging av vindkraftverk under spesielle dispensasjonsbetingelser i §7 i forskriften. NVE viser videre til at det ikke finnes verken regional- eller sentralnett i det foreslåtte området.

Larvik kommune uttaler at oppretting av verneområde er i tråd med bestemmelsene i gjeldende kommuneplan. Mesteparten skogen har høy eller middels bonitet. Området er dominert av gammel granskog, en del blandingsskog og noe plantet yngre skog. Det vil ikke kunne drives tradisjonelt skogbruk i verneområdet, og som en følge av dette vil hogstvolumet fra området kunne reduseres betydelig. Sett i et næringsperspektiv mener kommunen dette kan være uheldig. De er viktig å ta hensyn til friluftinteressene ved utforming av vernebestemmelser.

Fylkesmannen viser til at på bakgrunn av arbeid med Nasjonal ramme for vindkraft ønsket NVE i uttalelse til kunngjøringen at Fylkesmannen tok inn i forskriften mulighet for potensiell vindkraftutbygging under § 7. Fylkesmannen mente at så lenge det ikke er noen konkrete planer innenfor arealet er det heller ikke naturlig å ta inn denne typen formuleringer. Verneforskriften regulerer kun aktiviteter innenfor området, og kan således ikke omhandle utenforliggende, framtidig arealdisponering. Slike tilfeller må ivaretas ved de generelle dispensasjonsreglene i forskriftens § 8, jf. § 48 i naturmangfoldloven. NVE hadde i høringen ingen ytterligere kommentarer til dette. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Smokkestadlia naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Smokkestadlia naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

9. Jondalsåsen naturreservat i Kongsberg kommune, Buskerud

Totalareal ca 675 dekar hvorav ca 584 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, Hafslund Nett, Statnett, NVE og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Buskerud mener det er viktig at arealet ikke innskrenkes da området er godt avgrenset ut fra naturverdiene.

Hvittingfoss Luftsportklubb har etablert utsprangsrampe for hang- og paragliding like ovenfor verneforslaget, og beskriver hvordan rampa brukes. De er opptatt av å unngå konflikt med fugl, og mener det ikke bør være noe problem om man viser hensyn. I utgangspunktet mener de at samarbeid og opplæring er en bedre tilnærming enn forbud.

Fylkesmannen er enig i at samarbeid og informasjon er viktig, og forvaltningsmyndigheten og Statens Naturoppsyn vil følge opp dette etter evt. vern. Fylkesmannen mener likevel at områdets betydning for sårbare fuglearter tilsier at det er riktig med et forbud mot flyving og bruk av droner o.l. i hekketiden. Ut fra føre-var-prinsippet mener Fylkesmannen det er riktig å regulere aktiviteten, og tilrår derfor at dette punktet beholdes i forskriften. Imidlertid vil det være variasjoner fra år til år, og det kan tidvis være konfliktfritt å fly. Fylkesmannen tar derfor inn i forskriften § 7 a) en mulighet for å søke og få tillatelse til slik aktivitet.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Jondalsåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Jondalsåsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10. Kjerkebergåsen naturreservat i Kongsberg kommune, Buskerud

Totalareal ca 520 dekar hvorav ca 229 dekar produktiv skog.

Inngrep: Bane NOR har høyspentledning i området, jernbane i tunnel under området.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, Hafslund Nett, Statnett og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader.

DMF viser til at regjeringen ønsker å legge til rette for vekst i mineralnæringen gjennom kartlegging og en effektiv og god mineralforvaltning. Fordi Fylkesmannen har vurdert at det ikke er aktuelt å åpne for å drive undersøkelser av mineralske ressurser innenfor verneområdene, ber DMF om at området avgrenses slik at det ikke overlapper med undersøkelsesrettighetene. Verneforslaget for Kjerkebergåsen berører undersøkelsesrettigheter for bly, gull, kobber, sink og sølv og er knyttet til et større rettighetsområde som omfatter flusspatforekomsten Lassedalen som er vurdert av NGU til å ha internasjonal betydning som industrimineralressurs. I Lassedalen har det tidligere vært forholdsvis stor gruvedrift.

Fylkesmannen har i høringsforslaget sagt at verneforslaget berører en liten del av rettighetsområdet nord for E134, men flusspatforekomsten ligger sør for E134 og at det derfor vurderes som lite konfliktfylt.

DMF har ikke ytterligere kommentarer til denne vurderingen.

Bane Nor SF er opptatt av mateledningen gjennom området. § 4 h og i som åpner for drift og vedlikehold og ev. oppgradering av linja er noe uklar. Det burde presiseres at dette kan utføres i tråd med rettighetene de har, bl.a. skogrydding i bredde på 20 meter. Videre er det unaturlig å søke dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med normalt vedlikehold, som

ikke mulig å gjennomføre uten motoriserte kjøretøyer. Linja er avgjørende strømforsyning til Sørlandsbanen, og anlegget kan ved utfall ikke mates fra det ordinære strømmettet.

NVE ber om at forskriften suppleres slik at alle standardbestemmelsene for forvaltning av energi- og kraftanlegg er med. De ber om at det kan gis dispensasjon i § 7 til oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 i. De ber derfor om at § 4 h endres til: Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg *i og inntil verneområdet*.

NVE viser også til at det er kartlagt et vannkraftpotensial i Kobberbergselva/Storelva, i form av et prosjekt som ble behandlet i Samla plan for vassdrag. Prosjektet har en mulig kraftproduksjon på 13 GWh. Inntak og kraftstasjon er planlagt å skulle ligge utenfor det foreslåtte verneområdet, men en slik utbygging ville medført redusert vannføring i en elvestrekning i det foreslåtte verneområdet. Utbyggingskostnaden er høy sammenlignet med de prosjektene som har konsesjon per 30.09.2018 men som ikke er bygd ut ennå. Prosjektet ble plassert i kategori II i Samlet Plan på grunn av lokal motstand. Dette betyr at den lokale motstanden i 1982 ble betraktet som så store, at det ikke kunne søkes konsesjon for prosjektet.

Statskog SF forutsetter at verneforskriften ikke legger restriksjoner på eventuelle tiltak i Kobberbergselva ovenfor eller nedenfor verneområdet.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Buskerud mener det er viktig at arealet ikke innskrenkes da området er godt avgrenset ut fra naturverdiene.

Fylkesmannen viser til at DMF ber om at forslaget avgrenses slik at det ikke overlapper med undersøkelsesrettighetene for mineralleting. Fylkesmannen har forståelse for at det er viktige samfunnsinteresser knyttet til forekomstene i dette området. Avveining av slike samfunnsinteresser må skje på et overordnet nivå. Med utgangspunkt i det oppdraget Fylkesmannen har fått om å utrede og foreslå skogområder for vern og de påviste verneverdiene, mener man det er riktig å tilrå vern av Kjerkebergåsen. I tillegg kommer at undersøkelsesområdet berøres i liten grad og på et areal vi vurderer som vanskelig tilgjengelig, adskilt fra resten av rettighetsområdet av E134 og elva. Fylkesmannen tilrår avgrensningen som i høringsforslaget.

Verneforskriften regulerer tiltak innenfor verneområdet, og Fylkesmannen bekrefter at tiltak nedenfor eller ovenfor verneområdet ikke vil bli hindret av verneforskriften. Standardbestemmelsen om dispensasjon for oppgradering og fornyelse av kraftledninger var ved en feil falt ut i høringsforslaget. Dette tas inn i forskriften § 7 f.

I øst og nordøst går ei kraftlinje like utenfor vernegrensa. Forskriften § 4 i) sier at bestemmelsene ikke er til hinder for drift, vedlikehold og istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Fylkesmannen oppfatter at dette ikke er begrenset til linja gjennom reservatet, og at bestemmelsene kan komme til anvendelse også for ledningen som går langs reservatet. Fylkesmannen viser til at standardbestemmelsene er fremforhandlet på sentralt nivå og anbefaler bestemmelser i tråd med dette.

Bane Nor ønsker at tillatelsen til drift og vedlikehold presiseres nærmere, og at det tas inn at dette kan utføres i tråd med rettighetene de har. Fylkesmannen vil bemerke at forvaltningen vil legge dagens ryddesone til grunn, og mener teksten i høringsforslaget er dekkende. Fylkesmannen tilrår derfor samme formulering som i høringsforslaget, noe som også er i tråd med standardbestemmelsen.

Motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av ledningsnett skal i henhold til standardbestemmelsene være søknadsppliktige. Fylkesmannen viser til samtaler om dette på sentralt nivå og tilrår at standardbestemmelsen benyttes. Fylkesmannen bemerker at det

normalt vil bli gitt tillatelse til motorferdsel for drift og vedlikehold av linjenettet, og at det eventuelt kan gis flerårige tillatelser.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Kjerkebergåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til NVEs opplysninger om kraftpotensialet og at prosjektet ble plassert i kategori II i Samlet Plan fordi den lokale motstanden i 1982 ble betraktet som så stor at det ikke kunne søkes konsesjon for prosjektet. Hvis prosjektet likevel skulle bli vurdert som aktuelt, må konsesjonsmyndigheten vurdere retningslinjene i naturmangfoldloven § 49 i en fremtidig konsesjonssak: Dersom eventuell fremtidig regulering "kan innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis". Departementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Kjerkebergåsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11. Kolknuten naturreservat (utvidelse) i Kongsberg kommune, Buskerud

Utvidelse ca 4950 dekar, ca 2369 dekar produktiv skog. Totalareal ca 11 516 dekar.

Inngrep: Gamle ferdselsveier, bl.a. fra øst til Slåttemyrsetra og Kolknutsetra.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, OOF, Hafslund Nett, Statnett og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader.

DMF viser til at regjeringen ønsker å legge til rette for vekst i mineralnæringen gjennom kartlegging og en effektiv og god mineralforvaltning. Fordi Fylkesmannen har vurdert det slik at det ikke er aktuelt å åpne for å drive undersøkelser av mineralske ressurser innenfor verneområdene, ber DMF om at området avgrenses slik at det ikke overlapper med undersøkelsesrettighetene.

Det nordlige utvidelsesforslaget for Kolknuten naturreservat berører betydelige deler av undersøkelsesrettighetene i Lassedalen for bly, gull, kobber, sink og sølv. Forslaget ligger nær flusspatforekomsten Lassedalen. Utvidelsesforslaget i sørøst ligger nært inntil undersøkelsesrettighetene Kisgruva for selen, gull, kobber, kobolt, sink og sølv. Kisgruva er vurdert av NGU til å være av regional betydning som kobberforekomst. Lengst sør berører verneforslaget en forekomst av jernmetaller som er vurdert av NGU til å ha liten betydning som ressurs.

Samlet vurdering: DMF mener generelt det er uheldig at foreslåtte verneområder hindrer muligheten til å drive undersøkelser etter mineralske ressurser. Slike undersøkelser er nødvendig for å kunne oppfylle forutsetningene for å kunne søke om utvinningsrett, jf. mineralloven § 29. Utvinningsrett skal gis når en søker kan sannsynliggjøre at det i undersøkelsesområdet finnes en forekomst av statens mineraler med en slik rikholdighet, størrelse og beskaffenhet at den kan antas å være drivverdig, eller å bli drivverdig innen rimelig tid. Tilsvarende vil vernet potensielt være til hinder for utnyttelse av ressurser der grunneier og tiltakshaver for et evt. uttak ønsker å legge til rette for dette. DMF mener at vern som berører undersøkelsesrettigheter og områder hvor det kan være interesser knyttet til grunneiers mineraler, kan innebære betydelig konflikt med tanke på tildelte rettigheter, kartlegging av og framtidig utnyttelse av mineralressurser.

Fylkesmannen skrev i høringsutkastet at vern ikke utelukker eventuell utnyttelse av funn dersom det kan skje på en miljømessig forsvarlig måte, f.eks. ved underjordisk drift. DMF kommenterer at i og med at det ikke vil være en generell åpning for å lete etter mineralforekomster med tanke på utnyttelse innenfor et evt. naturreservat, vil det sannsynligvis heller ikke være mulig å dokumentere forekomster tilstrekkelig til at det kan være av interesse for framtidig utnyttelse.

DMF mener den nordlige utvidelsen åpenbart vil være til hinder for videre undersøkelser av området og en eventuell framtidig utnyttelse. DMF vil i utgangspunktet fraråde nye verneområder som sammenfaller eller ligger nært inntil undersøkelsesrettigheter. Selv om registrerte forekomster ikke blir berørt direkte, er det likevel sterke indikasjoner på at det er flere mineralressurser i området ut over det som allerede er kartlagt. DMF anser det som positivt at rettighetshaverne har mulighet til å uttale seg. Dersom disse kan sannsynliggjøre at verneforslagene ikke berører områder hvor det fortsatt er interessant å drive undersøkelser vil DMF ikke lenger fraråde opprettelse av Kjerkebergåsen og utvidelse av Kolknuten. DMF mener likevel verneforskriften bør gi mulighet for å drive undersøkelser og eventuelt utnytte viktige mineralske ressurser. De viser til forskrift for Urvatnet-Litjbumyr naturreservat i Trøndelag hvor det er gitt mulighet for dispensasjon for kartlegging av mineralressurser, og Ursvatnet naturreservat i Nordland hvor det er mulighet for dispensasjon for prøveboring og etablering av nødvendige luftsjakter for underjordisk drift av mineralforekomster.

NVE ber Fylkesmannen tilrettelegge for en eventuell nedleggelse av Sleikebekkdammen. Statskog SF har planer om å rive Sleikebekkdammen og ber om at vernegrensa justeres slik at de kan få en fornuftig vegtrase til dammen. De påpeker at de må kunne rydde og vedlikeholde traktorveier avmerket på vernekartet uten å måtte søke om dette, og sender med kart over traktorveier. Statskog har muntlig uttrykt ønske om å kunne ta ut ved til bruk på hytta i reservatet, samt å kunne kjøre ut felt elg og hjort på traktorveiene.

Kongsberg orienteringslag støtter verneforslaget, men det er viktig at forskriftene tar hensyn til nåværende og framtidig bruk av området til idrett og friluftsliv. Med foreslått ordlyd vil det være umulig å videreføre bruk av området til orienteringsaktivitet. De mener det naturfaglige grunnlaget for vern ikke tilsier at området er så sårbart at det ikke tåler en del orienteringsaktivitet. Man har arrangert Knutetrim i over 50 år, og dette er et område som brukes. Antall deltagere er et par hundre i perioden juni til september. Man benytter gamle stitråkk eller går i åpen furuskog, slitasjen er ubetydelig. Det er enkelt å lede folk utenom områder som tåler lite belastning, i samarbeid med vernemyndighetene. Det arrangeres også orienteringstreninger to ganger i uken som veksler mellom ulike steder, og Kolknuten-området er et av stedene som benyttes. Det deltar mellom 50 og 80 løpere, og 15-20 poster henger ute en kveld. Enkelte ganger arrangeres konkurranser fra Heistadmoen og inn i verneforslaget ved Trytetjenn og Vierbekkvann. Det er da 5-6 poster i området og 100-150 løpere. Kongsberg o-lag ønsker at forskriften utformes som i Trestikle naturreservat i Drammen der treninger og arrangementer kan arrangeres etter en årlig kontakt mellom forvaltningsmyndigheten og orienteringslaget.

Bjørndalsrundens venner preparerer og vedlikeholder skiløpa Bjørndalsrunden som går gjennom foreslått utvidels. Løypa ble etablert på 70-tallet, er 38 km og prepareres med skuter. Den går også gjennom dagens reservat, med tillatelse fra Fylkesmannen til preparering. I 2015 ble det satt opp en gapahuk ved Trytetjern, som er blitt et turmål både sommer og vinter. Det er avgjørende at forskriften åpner for merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier, samt muligheten for

dispensasjon for omlegging og oppretting av nye stier og løyper og preparering av skiløyper. De ønsker et punkt i forskriften som ivaretar vedlikehold av gapahuken samt rydding av vegetasjon rundt gapahuken.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Buskerud mener verdifullt areal hos Opplysningsvesenets Fond som er utelatt må inkluderes i forslaget. De viser til høringsforslaget som sier at areal med viktige naturverdier er utelatt fordi OVF ikke ønsker å ta dette med i verneplanen. De mener OVF er omfattet av kirkeministerens vedtak rundt år 2000 om at OVF aktivt skal brukes til å øke skogvernet i Norge, og at OVF derfor ikke administrativt kan velge bort verneverdig skog.

En grunneier har landbrukseiendom vest for verneforslaget, hvor adkomstvei fra bosted til eiendommen går gjennom foreslått verneområde og frem til Kolknuten seter. Den er ikke vedlikeholdt de senere år og må påregnes å oppgraderes eller at man må kjøre utenom de stedene som er for bløte å kjøre i. Om vinteren må en kanskje også velge andre ruter for å komme frem. Utvidelsen av reservatet er derfor ikke ønskelig for de som bor og bruker området jevnlig. Man må da søke og skrives rapport for å kunne utføre skogsdrift.

Eier av Slåttemyr seter og skog klager på den foreslåtte verneplanen. Slåttemyrseter vil bli liggende midt inne i verneområdet uten adkomstmulighet med kjøretøy. I dag brukes traktor mellom Saggrenda og Pråmvika. Det er avgjørende å komme fram med traktor eller lignende for å vedlikeholde stedet, drive skogen og eventuelt benytte beiterettighetene.

Representant for eiere i hytta Lokkebua på Slåttemyrsetra viser til at de hele tiden har hatt mulighet til å sanke ved som tørt eller vindfall etter muntlig avtale med Statskog. Hytta blir liggende i foreslått verneområde med 1,5 km til bilveg mot øst og 1 km mot vest. Hytta må tas inn i forskriftene som egen eiendom, § 6 c og 7 i og j. Behovet for motorisert adkomst er økende, i hovedsak fordi de som bruker hytta er eldre generasjon. De ønsker en avtale om motorferdsel vinter og sommer for å drifte og bruke hytta.

Fylkesmannen er enig i at ut ifra verneinteresser bør verneverdig skog, blant annet en naturtype som nå ligger utenfor grensa på OVF sitt areal inkluderes i verneforslaget. Fylkesmannen har igjen tatt spørsmålet om avgrensning av verneforslag på OVF sin eiendom opp med Miljødirektoratet.

Det er gjort en liten utvidelse på fire dekar lengst øst for å inkludere hele naturtypen Hestedalsbekken.

Mineralforvaltning: Verneforslaget dekker om lag 450 dekar av rettighetsområdet Lassedalen. Forekomsten som er registrert hos NGU ligger vel 500 meter nord for verneforslaget. Det er hos NGU ikke registrert noen mineralforekomster i det foreslåtte verneområdet. Rettighetsområdet for Kisgruva ligger i sin helhet utenfor verneforslaget, i en avstand på om lag 300 meter. Selv om det per i dag ikke er aktiv drift eller leting i området, ser Fylkesmannen verdien av muligheten til å ta opp slik aktivitet, og de potensielt store samfunnsinteressene knyttet til mineralleting og utvinning. Fylkesmannen har informert rettighetshaverne for Lassedalen og Kisgruva, men de har ikke avgitt høringsuttalelse.

DMF fraråder vern som sammenfaller eller ligger nært inntil undersøkelsesrettigheter i områder med viktige forekomster av mineralske ressurser. Fylkesmannen viser til usikkerheten knyttet til om det er drivverdige forekomster innenfor verneforslaget og i tilfelle hvor disse er. Videre viser vi til oppdraget med å utrede og foreslå vern av verneverdige skogarealer, og at staten skal bidra med aktuelle arealer på Statskog SFs grunn. Kolknuten er et verdifullt skogområde som oppfyller kriteriene for vern, og

Fylkesmannen mener det er riktig å tilrå utvidelse av Kolknuten. Mineralinteressene er en annen viktig samfunnsinteresse som kan påvirkes negativt av et vernevedtak. Fylkesmannen kan imidlertid ikke ta stilling til hva som skal veie tyngst, avveiningen av samfunnsinteressene må skje på et overordnet nivå. Fylkesmannen har i utgangspunktet vurdert det slik at underjordisk drift ikke nødvendigvis er i konflikt med vernet. DMF kommenterer at uten anledning til å gjøre undersøkelser vil det trolig ikke være mulig å dokumentere forekomster tilstrekkelig. I den foreslåtte verneforskriften er lavtflyging ikke forbudt, og undersøkelser fra fly eller helikopter vil generelt være tillatt. Ytterligere undersøkelser vil normalt omfatte prøveboring og motorferdsel i tilknytning til det. Dette er tiltak som ikke er ønskelig i et naturreservat, og vi har i utgangspunktet sagt at det ikke vil bli åpnet for dette. Det er viktige naturverdier knyttet til den nordre utvidelsen av Kolknuten, og Fylkesmannen ønsker ikke å ta dette ut av verneplanen. På grunn av de store samfunnsinteressene knyttet til mineralleting og -utvinning har Fylkesmannen på nytt vurdert om det kan åpnes for å søke og få tillatelse til prøveboring. En slik åpning må eventuelt være som et søknadspliktig tiltak, § 7, og forutsetningen for å gi tillatelse er om det kan gjennomføres slik at det ikke medfører vesentlig skade på viktige naturverdier. Skogen er relativt glissen i betydelige deler av arealet, og Fylkesmannen antar det vil være mulig innenfor disse rammene. Det legges til grunn at kjerneområder med viktige naturverdier ikke skal berøres og at eldre og større trær ikke skal skades. Det samme må legges til grunn med hensyn til motorferdsel for adkomst med utstyr til prøveboring. Eventuell trase må tilbakeføres etter bruk. Helikoptertransport bør benyttes hvis mulig. På denne bakgrunn tilrår Fylkesmannen at det tas inn et punkt i forskriften § 7 som åpner at det kan gis dispensasjon for prøveboring for underjordisk drift av mineralforekomster. Hvis fremtidige undersøkelser skulle påvise store mineralforekomster som det er samfunnsmessig ønskelig å drive ut, må en vurdere senere hvordan det skal gjennomføres. Det vil ikke være aktuelt å åpne for dagbrudd innenfor verneområdet, men underjordisk drift kan i dette området tenkes å være forenlig med verneverdiene. Om det ved eventuell drift er behov for tilpasninger i verneforskriften må vurderes i det konkrete tilfelle.

Nedlegging av Sleikebekkdammen: Dammen har ikke noen funksjon nå, og Statskog har planer om å rive den. Selve dammen ligger utenfor det foreslåtte verneområdet, men Statskog mener en aktuell trase for motorferdsel til dammen går fra enden av skogsbilveien og nordover gjennom østlige del av verneforslaget. Planleggingsarbeidet er foreløpig lite konkret, men de ønsker ikke at denne adkomstmuligheten skal hindres gjennom et vern. I merknad til oppstartsmelding sendte Statskog et kart der det var avmerket et areal på om lag 125 dekar som de ba om ble tatt ut av verneforslaget. Arealet er en blanding av eldre og noe yngre furuskog. Det ligger en naturtype på 11 dekar med rik sump- og kildeskog med B-verdi lengst øst i arealet. Fylkesmannen ser at det er viktig med en god og trygg forvaltning, evt. nedleggelse av slike dammer. Det er imidlertid ikke utarbeidet noen konkret plan for nedlegging, og Fylkesmannen mener det i utgangspunktet bør søkes å finne en trase som ikke berører verneforslaget og naturverdiene som er påvist, eller evt. benytte helikoptertransport. Dersom det viser seg å være svært vanskelig å finne en alternativ løsning, mener Fylkesmannen det kan vurderes å åpne for å gi dispensasjon for å etablere en midlertidig adkomst gjennom reservatet som fjernes/tilbakeføres etter anleggsarbeidet. Fylkesmannen mener det vil være uheldig å trekke ut verneverdig areal ut av planen, særlig pga. usikkerheten som er knyttet til prosjektet. Fylkesmannen tilrår derfor at dette arealet tas med i vernevedtaket, men at følgende punkt tas inn i forskriften § 7:

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til: Etablering av trase for adkomst i forbindelse med nedlegging av Sleikebekkdammen, samt motorferdsel på denne.

Traktorveier: Fylkesmannen vil avmerke eksisterende traktorveier på vernekartet. I forskriften gis generell åpning for vedlikehold i henhold til standard på vernetidspunktet. Videre tas inn et punkt som sier at disse skal kunne benyttes til motorferdsel i forbindelse med utfrakt av felt elg og hjort, og ved bruk av sykkel, hest og kjerre og ridning.

Orienteringsaktivitet: Fylkesmannen ser at området lenge har vært mye benyttet til trening, rekreasjon og konkurranser, og anser at både forstyrrelser og slitasje fra denne aktiviteten i utgangspunktet er akseptabelt for videreføring av områdets verneverdier. Det kan imidlertid være enkelte områder som man bør unngå, som sårbare vegetasjonstyper eller hekking av sårbare arter som man må unngå å forstyrre. Dersom orienteringslaget i forkant av sesongen drøfter planlagte aktiviteter med forvaltningsmyndigheten, anser vi at dette normalt vil være tilstrekkelig for å unngå skade eller unødvendig forstyrrelse. Samtidig er det ønskelig med en god dialog med orienteringslaget slik at aktivitetsmønsteret kan endres dersom uheldige forhold oppdages. Det tas dermed inn et ekstra punkt l) i verneforskriftens § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene): *"Turorientering med faste sesongposter og orienteringsløp med maksimalt 200 deltakere, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes."*

Stier, skiløype og gapahuk: I høringsforslaget la Fylkesmannen opp til at eksisterende stier og skiløyper kan ryddes og vedlikeholdes og at det vil bli gitt tillatelse til preparering av eksisterende skiløype. Det er også tatt inn et punkt i forskriften § 7 om omlegging eller opprettelse av nye stier og skiløyper. Fylkesmannen mener området er godt egnet til friluftsliv, og at naturverdiene tåler en del friluftaktivitet. Fylkesmannen foreslår at vedlikehold av gapahuken til dagens standard skal være generelt tillatt, og at det kan søkes om å rydde vegetasjon rundt gapahuken dersom det blir behov for det.

Motorferdsel i forbindelse med landbruksdrift: Det er i forslag til verneforskrift lagt opp til at motorferdsel er generelt tillatt på snødekt mark i verneområdet i forbindelse med drift av skogen både på Slåttemyrsetra og Kolknutsetra. For Fylkesmannen fremstår det som mest naturlig å benytte veien fra vest for transport til/fra Kolknutsetra. Fylkesmannen har imidlertid forståelse for at det kan være rettighetsforhold o.l. knyttet til denne veien som gjør det mer hensiktsmessig for grunneier å benytte den gamle ferdssveien fra øst. Det gjøres derfor ingen endring i dette i tilrådingen. Det er videre i høringsforslaget tatt inn mulighet for tillatelse til motorferdsel på barmark i forbindelse med skogsdrift. Det foreslås at dette endres til "i forbindelse med landbruksdrift" slik at det også kan omfatte nødvendig motorferdsel f.eks. i forbindelse med beiting. Fylkesmannen legger til grunn at transport på barmark evt. vil kunne tillates mellom Slåttemyrsetra og vest til Pråmvika på trase avmerket på vernekartet. Når det gjelder motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring vil nødvendig transport være direkte tillatt iht. motorferdsellova, mens man etter vernevedtak må ha dispensasjon etter § 7 i verneforskriften for transport på barmark.

Motorisert transport av utstyr til hytter og setre: Forskriften åpner for at det etter søknad kan gis tillatelse til motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til hytter og setre. Bestemmelsen må omfatte både Statskog sin hytte som ligger i reservatet og hytte og

setre på Slåttemyrsetra som ligger omsluttet av verneforslaget. For å gjøre bestemmelsen mer entydig foreslås at teksten endres til "*Nødvendig motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til hytter og setre på gnr/bnr 105/1, 105/2, 105/27 og 116/1.*" Slik transport i utmark vil uansett trenge dispensasjon fra det generelle forbudet i motorferdsellova. Det åpnes ikke for å gi dispensasjon for persontransport.

Uttak av ved i reservatet: Hytta "Lokkebua" ligger i et område som ikke vernes, men hvor man må gå gjennom vernet område for å komme til hytta. Eierne viser til at de har hatt avtale med Statskog om å kunne ta ut ved til bruk på hytta. Fylkesmannen ønsker ikke å åpne for uttak av ved fra det vernede området til hytte som ikke er en del av vernet, men det vil kunne gis tillatelse til frakt av ved inn til hytta. Når det gjelder Statskogs hytte inne i reservatet er det åpnet for å rydde inntil 2 dekar rundt hytta. Fylkesmannen antar at dette vil kunne dekke mye av behovet for ved. I tillegg kan det gis tillatelse til transport av ved og annet utstyr. Fylkesmannen tilrår derfor ikke at det åpnes for uttak av ved i reservatet.

Fylkesmannen har ved gjennomgang av forskriften oppdaget noen mangler i § 7 n, motorferdsel knyttet til tiltak som er tillatt eller som det kan gis tillatelse til. Det tilrås at det kan gis tillatelse til motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av hytte i reservatet, vedlikehold av eksisterende traktorveier og oppsetting av gjerde for husdyrbeite.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat, med endringer nevnt over.

Miljødirektoratet viser til at evt. vern av ytterligere areal eid av OVF er tatt opp med dem, men det er ikke kommet til noen avklaring på dette ennå og grenseendring her må evt. tas som en utvidelse senere.

DMF har pekt at det er sterke indikasjoner på at det er viktige mineralressurser i området ut over det som allerede er kartlagt. DMF ønsker primært at deler av arealet tas ut, sekundært at det kan gis åpning for prøveboring og undersøkelser av området for å avdekke potensielle ressurser.

Fylkesmannen har foreslått å ta inn i forskriften § 7 mulighet for å kunne gi dispensasjon knyttet til prøveboring for mulig framtidig underjordisk drift av mineralforekomster innenfor området. Dette er en formulering som er brukt i noen få tilfeller tidligere.

Direktoratet ønsker ikke å gjøre dette til en standard formulering for alle områder med mineralinteresser, men det er mulig å gjøre konkrete vurdering i det enkelte tilfellet, både for å vurdere samfunnsnyten i det enkelte prosjektet og eventuelle negative påvirkninger på verneverdiene ved å gi en slik åpning. I dette tilfellet har Fylkesmannen vurdert det som et bedre alternativ å åpne for prøveboring under gitte forutsetninger enn å endre grensen. Fylkesmannen legger til grunn at ev. tiltak knyttet til prøveboring ikke skal berøre viktige kjerneområder, eldre og større trær eller andre viktige naturverdier. Det er kun aktuelt å gi tillatelse til denne typen undersøkelser der underjordisk uttak er aktuell driftsform. Det legges også opp til at det primært bør benyttes helikopter ved transport inn i området. Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurdering og tilrår at det kan gis en åpning for slik virksomhet gjennom en dispensasjon fra verneforskriften.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Kolknuten naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at vern av skog eid av OVF gjennomføres som myndighetsbestemt vern, som for skog eid av Statskog SF. Primært burde verneverdig

skog i sørøst inngått i verneforslaget, men siden dette gjelder et ikke ubetydelig areal hvor det ikke ble meldt oppstart må eventuell utvidelse her foretas i en ny verneprosess. KLD slutter seg for øvrig til Miljødirektoratet og tilrår at Kolknuten naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

12. Trillemarka – Rollagsfjell naturreservat (utvidelse i Sigdal kommune), Buskerud

Utvidelse ca 6906 dekar hvorav ca 3993 dekar produktiv skog. Nytt areal ca 155 km².

Inngrep: Enkelte traktorveier.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, OOF, Hafslund Nett, Statnett, NVE og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader. Språkrådet anbefaler at navnet bør skrives Trillemarka og Rollagsfjell. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Buskerud mener avgrensningen i hovedsak er god, men det ville være positivt å inkludere Gopliåsen. Sigdal kommune har på forespørsel fra Fylkesmannen kommentert områdets planstatus, og sier av hvis grunneier ønsker vern så vil ikke kommunen stille seg negativ til det.

Fylkesmannen mener eksisterende navn er relativt godt innarbeidet lokalt og sentralt. Ved utarbeiding av forvaltningsplan ble navnet diskutert, og det var mange synspunkter. Hvis navnet skal endres bør det være en lokal involvering i vurderingen. Fylkesmannen anbefaler derfor at eksisterende navn beholdes inntil videre.

Fylkesmannen har bedt grunneier vurdere å inkludere Gopliåsen. Forhandlingene med grunneier er ikke avsluttet. Fylkesmannen tilrår avgrensningen som i høringsforslaget. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår utvidelse av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

13. Sørbykogen naturreservat i Nesodden kommune, Akershus

Totalareal ca 199 dekar hvorav ca 198 dekar produktiv skog.

Inngrep: En 24 kV linje grenser til verneforslaget i syd. Ved Sørbydammen er det en demning i nord. Enkelte båtfester finnes på berget langs strandsonen.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, OOF, Hafslund Nett, Statnett og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader. Hjemmelshavere på gnr./bnr. 8/9 og 8/10 har spilt inn behov for å rydde skog ved boliger. NVE bemerker at en distribusjonslinje eid av Norgesnett krysser området. Fylkesmannen har inkludert standardbestemmelsene i forskriften, men sier at grensa vil bli vurdert flyttet slik at linjen i sin helhet blir lagt utenfor vernet. Fylkesmannen bes i samarbeid med Norgesnett vurdere om det er nødvendig med standardbestemmelsene selv om grensen vil bli flyttet. Dette kan for eksempel være tilfellet hvis verneforslaget hindrer tilkomst til linjen ved drift og vedlikehold eller utgjør konflikt for fremtidige oppgraderinger.

Fylkesmannen viser til at grensen er justert slik at kraftlinjen og tilhørende ryddebelte er utenfor foreslått vernegrense. Linjen bør være lett tilgjengelig fra vei i vest og syd, og det tas derfor ikke inn bestemmelser i verneforskriften om kraftlinjen.

De to private eiendommene gnr./bnr. 8/9 og 8/10 som grenser til verneforslaget i syd har bolighus svært nær eiendomsgrensen og dermed verneforslaget. Terrenget er i tillegg hellende ned mot husene. Fylkesmannen har på bakgrunn av dette trukket grensen 10-15 meter fra eiendomsgrensen langs disse bebygde tomtene. Avstand mellom vernegrense og bygning er minst ca. 15 meter. Det er samtidig åpnet for å kunne søke om felling av enkelttrær som medfører fare for skade på bygninger. Med en slik buffer som nå er lagt til grunn, antas det imidlertid her å kun i spesielle tilfeller være behov for slike søknader. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Sørbyaskogen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Sørbyaskogen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

14. Svenstadlia naturreservat i Eidsvoll kommune, Akershus

Totalareal ca 126 dekar hvorav ca 96 dekar produktiv skog.

Inngrep: Området krysses av en 24 kV kraftlinje. En traktorvei går gjennom området. Området grenser til Mjøsa som er regulert til vannkraftformål.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, OOF, Hafslund Nett, Statnett, NVE og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader.

Språkrådet har bedt Kartverket reise formell navnesak. Fylkesmannen må avvende vedtak i den formelle navnesaken før skrivemåten av navnet på naturreservatet kan fastsettes.

Hafslund nett har en høyspentlinje i området. Det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, samt nødvendig motorferdsel, ved akutt utfall må anlegget repareres raskt, ved luftledninger må det kunne gjøres nødvendig skogrydding. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon.

Naturvernforbundet i Buskerud, Oslo og Akershus mener dette er et viktig lavereliggende område med produktiv, løvskogdominert skog. Det ville ha vært positivt om hele naturtypelokalitet Trillerudbekken kunne bli inkludert.

Fylkesmannen tilrår vern av området uavhengig av om formell navnesak er avklart. Ved behov kan endringer i navnsettingen løses ved en endring av forskriften i ettertid.

Fylkesmannen er enig i at ville vært positivt om hele naturtypelokaliteten ved Trillerudbekken var inkludert. Det har vært flere runder på avgrensing av området overfor grunneier, og anbefalt grense er i tråd med tilbudet om frivillig vern.

Standard bestemmelser for kraftlinjer som faller innenfor verneområder er lagt til grunn i forslaget til verneforskrift. Behovene knyttet til drift, vedlikehold, fornyelse av linjen, og nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette, er dermed ivaretatt.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Svenstadlia naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at området grenser til Mjøsa som er reguleringsmagasin for vannkraftproduksjon. I området er det viktige vernekvaliteter i nedre deler mot magasinenet, deriblant naturtype som er viktig for naturmangfold. Det er ikke framkommet planer eller ønsker om å heve høyeste regulerte vannstand (HRV) for magasinet. Det er også omfattende infrastruktur og bebyggelse ned mot HRV, samt at eksisterende verneområde grenser til samme reguleringsmagasin.

KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Svenstadlia naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

15. Tørrhardåsen naturreservat i Aurskog-Høland kommune, Akershus

Totalareal ca 891 dekar hvorav ca 800 dekar produktiv skog.

Inngrep: En gammel hvilekoie vest for Kårsemyr, enkelte traktorveier.

Hovedsynspunkter i høringen:

Språkrådet har bedt Kartverket reise formell navnesak. Fylkesmannen må avvende vedtak i den formelle navnesaken før skrivemåten av navnet på naturreservatet kan fastsettes.

Fylkesmannen tilrår vern av området uavhengig av formell navnesak. Ved behov kan endringer i navnsettingen på området løses ved en endring av forskriften i ettertid.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som Tørrhardåsen naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Tørrhardåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Tørrhardåsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

16. Kloppa naturreservat i Bærum kommune, Akershus

Totalareal ca 75 dekar hvorav ca 74 dekar produktiv skog.

Inngrep: En større turvei er opparbeidet langs Øverlandselva. Dumping av hageavfall. I syddøst er det en forfallen leirplass med uklar opprinnelse.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, OOF, Statnett og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader.

Bærum kommune mener mye benyttede stier bør merkes og komme under § 4 i forskriften. NVE viser til at en 47 kV - nettlinje og en transformatorstasjon eid av Hafslund Nett ligger nær områdegrensen i nord. NVE forutsetter at Hafslund Nett melder fra hvis verneforslaget hindrer drift, vedlikehold og fornyelse av nettanlegg og vurderer om det er nødvendig med standardbestemmelsene knyttet til kraft og energianlegg i verneforskriften til området.

Hafslund nett har regionalnettlinje, trafostasjon og regionalnettkabel i området. Det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, samt nødvendig motorferdsel. Ved akutt utfall må anlegget kunne repareres raskt.

Bane Nor har ingen merknader, da jernbanen går under området og tverrslaget som fungerer som nødutgang ligger utenfor verneforslaget.

En privatperson mener navnet Kloppa er uten lokal eller historisk tilknytning. Mest nærliggende navn er Birkelunden, et alternativ kan være Enger skog. Området bør utvides.

Fylkesmannen viser til at de større og mye benyttede stiene er avmerket på vernekartet, og det er knyttet bestemmelser i verneforskriften § 7 for merking, rydding og vedlikehold av disse. Ut fra begrensa areal, vernekvalitetene og høy bruksintensitet er det ønskelig å ha en viss kontroll med arbeidene og ryddingen langs stiene gjennom søknadsbehandling. Kraftlinjen er i sin helhet lagt utenfor verneforslaget. Etter høringen er det gjort en mindre justering i nordøst for å være sikker på at heller ikke regionalnettkabelen berøres. Anlegget er lett tilgjengelig utenfor vernegrensen. Det er dermed ikke tatt inn bestemmelser i verneforskriften som omhandler disse anleggene.

Fylkesmannen har forhørt seg om hvilket områdenavn grunneier mener er riktig. Grunneier ønsker områdenavnet Kloppa, dette navnet opprettholdes derfor.

Fylkesmannen vurderer kraftlinja som en fornuftig og god avgrensing av området i nord. Arealet i vest er avgrenset mot areal kommunen ønsker å avsette til annet idretts-, friluft og rekreasjonsformål. Avgrensingen er i henhold til det grunneier, Bærum kommune, ønsker å tilby for vern.

Da området er svært lite og lett tilgjengelig med nærhet til vei, vurderes det ikke å være behov for motorferdsel for utplassering av saltstein og gjerding.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Kloppa naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Kloppa naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

17. Flaen naturreservat i Skedsmo kommune, Akershus

Totalareal ca 54 dekar hvorav ca 53 dekar produktiv skog.

Inngrep: En 24 kV linje i vest, et sammenrast mindre bygg, en gammel demning der det har vært en dam, kildefremspring er stedvis lagt i rør, en traktorvei.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, OOF, Statnett SF, NVE og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader.

Hafslund nett har en høyspenningslinje i området. Det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, samt nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette. Ved akutt utfall i strømmettet må anlegget kunne repareres raskt.

Ved luftledninger må det kunne gjøres nødvendig skogrydding.

DMF ser at en grusforekomst sannsynligvis ikke er aktuell for utnyttelse.

Fylkesmannen viser til at standard bestemmelser for kraftlinjer som faller innenfor verneområder er lagt til grunn i forslaget til verneforskrift.

Området er svært lite og det vurderes ikke å være behov for bestemmelser om gjerding eller utsetting av saltstein.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Flaen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Flaen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

18. Nordre Skaugumsåsen naturreservat (utvidelse) i Asker kommune, Akershus

Utvidelse ca 171 dekar hvor alt er produktiv skog. Nytt totalareal ca 1265 dekar.

Hovedsynspunkter i høringen: Statens vegvesen Region Øst, OOF, Hafslund Nett, Statnett, NVE og Riksantikvaren har ingen eller generelle merknader.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Nordre Skaugumsåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Nordre Skaugumsåsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

19. Asbjørnåsen naturreservat i Sarpsborg og Våler kommuner, Østfold

Totalareal ca 1456 dekar hvorav ca 1239 dekar produktiv skog.

Inngrep: Enkel traktorveg, en skiløype.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Forsvarsbygg og Statnett har ingen merknader. Østfold fylkeskommune er positive til opprettelsen av reservatet da dette vil bidra til å sikre viktige biotoper og bevare et viktig friluftsområde.

Sarpsborg kommune skriver at vern ikke kommer i konflikt med framtidig arealutnyttelse. Det er gitt tillatelse til uttak av vann fra Sætre tjernet for kunstsnøproduksjon i nærliggende skianlegg, og det er lagt ned store investeringer i skianlegget. Kommunen mener denne rettigheten må tas inn som et generelt unntak i verneforskriften § 4, subsidiært kan tjernet tas ut. I tillegg har Trøsken IL i samråd med grunneier anlagt og vedlikeholdt skiløyper i området. Dette er viktige deler av løypenettet som maskinprepareres jevnlig ved gode snøforhold. Det bør tas inn et unntak i forbudet om motorferdsel i forskriften § 6, subsidiært kan løypekjøringen tas inn i § 7.

NVE kan ikke se at vern vil komme i konflikt med eksisterende eller fremtidige kraft – og energiinteresser. NVE kjenner ikke alle nettselskapenes planer for distribusjonsnettet.

DNT Vansjø uttaler seg også for Trøsken IL og DNT Nedre Glomma. De er positive til verneforslaget, men viser til at det i verneforslaget ikke er tatt hensyn til friluftslivets behov, herunder løypekjøring og skilting/merking i området. Det er ønske om fortsatt maskinpreparerte løyper vinterstid i det nye verneområdet rundt Sætre tjern.

Hafslund Nett har ikke el-anlegg i området.

Fylkesmannen gjør endringer i verneforskriften som åpner for tråkking og vedlikehold av skiløypetraséen som går gjennom området i dag.

På bakgrunn av områdets betydning for snøbasert friluftsliv tilrår Fylkesmannen å justere grensen slik at tjernet ikke inngår. Av hensyn til naturvariasjonen er det ønskelig at tjernet tas med, men en justering vil ikke påvirke verneformålet vesentlig. En justering er hensiktsmessig ved at forvaltningen forenkles.

Fylkesmannen tilrår at området vernes som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Asbjørnåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Asbjørnåsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

20. Bråneåsen naturreservat i Sarpsborg kommune, Østfold

Totalareal ca 257 dekar hvorav ca 252 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF og Forsvarsbygg har ikke merknader.

Østfold fylkeskommune er positive til opprettelsen av reservatet da det vil bidra til å sikre viktige biotoper og bevare et viktig friluftsområde.

Sarpsborg kommune mener vern kan bidra til å sikre viktige naturverdier knyttet til gammel barskog. Ikke minst er verneforslaget interessant i et landskapsøkologisk perspektiv fordi Bråneåsen ligger i et område med flere andre reservater som kan utveksle arter og populasjoner. For skognæringen anses Bråneåsen som mindre viktig. Det er viktig at området ikke legger driftsmessige begrensninger på omkringliggende skog.

NVE kan ikke se at vern av områdene vil komme i konflikt med eksisterende eller fremtidige kraft – og energiinteresser. NVE viser til at Statnett høringsuttalelse og anser dermed at verneforslaget ikke trenger noen tilpasninger.

Statnett SF viser til at de eier og drifter transformasjonsledninger hvor avstanden fra det foreslåtte reservatet er ca. 100 meter. Hvis verneområdet vedtas som foreslått vil det ikke påvirke Statnetts muligheter for drift, vedlikehold og eventuell ombygging av ledningene.

Hafslund Nett sier at nettselskapet ikke har el-anlegg i området.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Bråneåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Bråneåsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

21. Skasberget naturreservat (utvidelse) i Grue kommune, Hedmark

Utvidelse ca 1480 dekar hvorav ca 1400 dekar prod. skog. Nytt areal ca 4180 dekar.

Inngrep: To traktorveger.

Hovedsynspunkter i høringen: Statnett, Forsvarsbygg og Hedmark fylkeskommune har ikke merknader.

NVE foreslår å ta alle standardbestemmelsene inn i forskriften. NVE ber om at § 4 h) «Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.» ikke fjernes fra forskriften da det er en del av standardbestemmelsene. I tillegg bes det om at § 7 oppdateres slik at det gis dispensasjon for oppgradering og fornyelse av kraftledninger utover det som står i § 4h.

Eidsiva Nett AS (EN) har anlegg i planområdet, og det må sikres at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av anleggene. Anleggene er en lavspentlinje og en sambandsstasjon (hytte og mast) på Skasberget. Det forutsettes at disse installasjonene faller inn under verneforskriftens samlebetegnelse «eksisterende energi- og kraftanlegg». Videre vil EN vil ikke godta at § 4 h) fjernes fra forskriften, og foreslår at

bestemmelsen i tillegg endres til «*Oppgradering eller fornyelse av eksisterende energi- og kraftanlegg, for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt, samt endringer av sambandshytte og -mast, når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet*». Om dette punktet ikke tas inn i revidert forskrift, må reinvesteringen av dette strekket utføres før utvidelse av verneområdet gjennomføres, og EN vil i så fall kreve dekket de ekstrakostnader dette medfører.

Fylkesmannen vurderer at ettersom det fremgår i høringsuttalelsene fra NVE og EN at det er behov for å ha med bestemmelser knyttet til drift og oppgradering av kraftanlegg vil ikke Fylkesmannen fjerne § 4 h fra forskriften. I denne hjemmelen inngår arbeid på selve linjen med tilhørende stolper/master. Dette inkluderer ikke anlegg som den aktuelle masten og sambandshytta. Fylkesmannen vil derfor tilrå å at verneforskriften for et eventuelt utvidet naturreservat blir som vedlagt forskrift men medfølgende endringer: § 4 h beholdes men med følgende justerte ordlyd: «*Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt, samt endringer av sambandshytte og -mast, når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.*» Følgende bestemmelse legges til som ny (§ 7 i): «*Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 h.*»

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Skasberget naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Skasberget naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

22. Bronkeberget naturreservat i Elverum kommune, Hedmark

Totalareal ca 497 dekar hvorav ca 210 dekar produktiv skog.

Inngrep: I nord krysser en kraftlinje området.

Planstatus: Deler av området ligger innenfor regional plan for Vestmarka som er en plan for vern og bruk av et område som tidligere har vært foreslått som landskapsvernområde.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE uttalte til oppstartmeldingen at det er et digitalt kartlagt vannkraftpotensial langs Bronkåa. Ettersom det kartlagte potensialet er lite og i tillegg er dyrt tror ikke NVE at dette er en reell konflikt.

Det går en kraftlinje for regionalnett rett utenfor området. Det foreslås at § 4 g) i utkast til verneforskrift oppdateres til «Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet». Det bes videre om at § 7 oppdateres etter standardbestemmelsene knyttet til energi- og kraftanlegg slik at den også omfatter dispensasjon etter søknad for oppgradering og fornyelse av kraftanlegg utover det som står i § 4 h).

Hedmark fylkeskommune mener det som regel er positivt at kulturminner omfattes av et naturreservat, og behov for skjøtsel og vedlikehold ser ut til å være dekket i forskriften.

Det bes om at kulturminner synliggjøres i alt kartmateriell som utarbeides for reservatet.

Statens vegvesen uttalelser at hvis økt trafikk blir et problem i fremtiden, vil man måtte se nærmere på dette.

Fylkesmannen har forklart i høringsutkastet at det ikke er vist interesse for utbygging av vannkraftpotensialet fra grunneiernes side.

Det fremgår ikke i NVEs uttalelse om de har vurdert Fylkesmannens antagelse i høringsbrevet om at 20 meter mellom vernegrense og kraftlinje bør være nok for vedlikehold, istandsetting ved utfall og oppgradering. Da terrenget er enten flatt eller hellende nedover fra linja mot Bronkåa, og det i tillegg er lagt inn en buffer mellom selve ryddebeltet og vernegrensa, går man ut fra at arbeid med linja ikke vil berøre foreslått naturreservat. Linja tilhører Eidsiva Nett som ikke har kommentert høringen. Det tilrådes oppgradering av § 7 til standard forskrift for å dekke også det som ikke står nevnt i § 4 h.

Fylkesmannen mener at hvis det blir økt bruk og trafikk til området i form av friluftsliv og turisme, må parkering og tilknyttingen til riks- og fylkesvegnettet vurderes nærmere, med ev. behov for tiltak. Det er vanskelig å forutse hva slags tiltak dette i så fall kan være. Slike tiltak må i tilfelle hjemles i den generelle dispensasjonsbestemmelsen.

Kulturminner og behov kulturminneforvaltningen har for sikring av disse er ivarettatt i standardbestemmelser i forskriften. I vernekartet kan kun vises symboler for spesielle kulturminner som er omtalt i verneforskriften, noe det ikke er her. En kan derimot vise slike symboler på kart som utarbeides til informasjonsmateriell som f.eks. verneplakater. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Bronkeberget naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til nærmere opplysninger fra Olje- og energidepartementet (OED) om at det sørøst i området finnes tre potensielle vannkraftressurser på 0,4, 0,6 og 0,58 GWh. Sammenlignet med vann- og vindkraftprosjektene som har endelig konsesjon har disse prosjektene lav nyttekostnadsbrøk. Grunneiere har heller ikke uttrykket noe ønske om å bygge ut. KLD slutter seg for øvrig til Miljødirektoratet og tilrår at Bronkeberget naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

23. Skjerbekkraudkollen og Løvåskampen naturreservat, Rendalen kommune, Hedmark Totalareal ca 2905 dekar hvorav ca 774 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Statens vegvesen Region Øst, Hedmark fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader. Språkrådet har bedt Kartverket reise formell navnesak på navnet Skjærbekkraudkollen. Fylkesmannen må avvende vedtak i den formelle navnesaken. NVE ser ingen mulig konflikt i forbindelse med vern i området.

Fylkesmannen har fått opplyst at navnesaken ennå ikke er sendt på høring, og tilrår navnet Skjærbekkraudkollen og Løvåskampen som er gjeldende navn i SSR. Fylkesmannen ber samtidig overordnet myndighet om å sjekke om navnesaken er avgjort før et eventuelt vernevedtak, og om dette da tilsier at navnet bør endres.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Skjærbekkraudkollen og Løvåskampen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Skjerbekk-raudkollen og Løvåskampen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

24. Skorbekken naturreservat i Trysil kommune, Hedmark

Totalareal ca 710 dekar hvorav ca 209 dekar produktiv skog.

Inngrep: En gammel bygning ved Stenbrottet, med tilhørende traktorvei.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Statens vegvesen Region Øst, Hedmark fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader. NVE ser ingen mulig konflikt i forbindelse med opprettelse av vern i dette området.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Skorbekken naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Skorbekken naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

25. Trya naturreservat i Stor-Elvdal kommune, Hedmark

Totalareal ca 895 dekar hvorav ca 888 dekar produktiv skog.

Inngrep: Kraftlinje, traktorveier.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Statens vegvesen Region Øst og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader.

NVE peker på at det krysser en 300 kV nettløse eid av Statnett. NVE forutsetter at netteierne uttaler seg hvis verneforslaget kommer i konflikt med nettet og planer for dette, og krever bestemmelser utover standardbestemmelsene for nett. Netteierne har fått høringsbrev og kopi av NVEs uttalelse. I foreslåtte Trya naturreservat foreligger småkraftpotensiale, og NVE forutsetter at det tas hensyn til eventuelle høringsinnspill.

Statnett forklarer at 300 kV linja er en transmisjonsnettledning med ryddebelte på 38 m. Netteier har i tillegg rett til å felle trær i skrått terreng også utenfor ryddebeltet hvis disse truer ledningen. Slik verneforskriften er foreslått kreves at det søkes om dispensasjon fra motorferdselsforbudet for kjøring på snødekt mark for drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av nettet. Kun ved akutte hendelser kan en varsle etter at transporten har funnet sted. Statnett ber om at all motorferdsel på snødekt mark hjemles i forskriften som et generelt unntak fra motorferdselsforbudet i verneområdet, og ikke krever egen dispensasjon. Dette fordi samfunnsnyten av forsyningssikkerheten for elektrisk kraft her er vesentlig større enn ulempene ved kjøring med motorisert kjøretøy på snødekt mark.

Fylkesmannen presiserer at det ikke er innkommet innspill om småkraftpotensiale. Når det gjelder rydding av vegetasjon under kraftlinjer legges det til grunn at forskriftenes unntaksbestemmelser for hogst uten søknad gjelder i selve kluseringsbeltet/ryddebeltet etter gjeldende konsesjoner etter energiloven for hver enkelt linje. Sikringshogst i skrått terreng utenfor dette beltet, som nevnt av Statnett, må omsøkes selv om dette er tillatt i konsesjonen. Slik nødvendig sikringshogst kan påregnes tillatt men på eventuelle vilkår

som sikrer verneverdiene. Ved akutt utfall på linja, der en ikke rekker å ha kontakt med forvaltningsmyndigheten for naturreservatet, fanges slik hogst opp av § 4 i områdene der det er aktuelt. Vi ser ut fra dette ikke behov for å gjøre endringer i foreslåtte forskrifter. Fylkesmannen tilrår at området vernes som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Trya naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til departementets generelle merknad i kap. 7: "Nødvendig skogrydding i kraftlinjetraseer ansees som en del av ordinært vedlikehold av kraftledninger, som kan skje uten søknad. Dette omfatter også nødvendig sikringshogst av enkeltrær og mindre flater langs kraftlinjetraseen, hvor det forutsettes at hogde trær forblir i skogreservatet av hensyn til arter som er avhengige av død ved." Følgelig kan slik nødvendig sikringshogst langs kraftlinjer skje uten søknad. KLD slutter seg for øvrig til Miljødirektoratet og tilrår at Trya naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

26. Sæteråsskaret naturreservat i Stor-Elvdal kommune, Hedmark

Totalareal ca 790 dekar hvorav ca 761 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE, DMF, Statens vegvesen Region Øst, Hedmark fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader. Språkrådet tilrår Sæteråsen naturreservat som navn.

Fylkesmannen tilrår navnet Sæteråsskaret, da Sæteråsen naturreservat fins i Vestfold. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Sæteråsskaret naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Sæteråsskaret naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

27. Ulvbergkletten naturreservat i Stor-Elvdal kommune, Hedmark

Totalareal ca 300 dekar hvorav ca 244 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE, DMF, Statens vegvesen Region Øst, Hedmark fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader. Språkrådet skriver at tilrådd skrivemåte er Ulvbergkletten.

Fylkesmannen tilrår å endre navnet fra Ulbergkletten til Ulvbergkletten. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Ulvbergkletten naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Ulvbergkletten naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

28. Hestberget naturreservat i Våler kommune, Hedmark

Totalareal ca 2185 dekar hvorav ca 1411 dekar produktiv skog.

Inngrep: Traktorveier, en kommunal snøskuterløype.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE, DMF, Statens vegvesen Region Øst, Hedmark fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Hestberget naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Hestberget naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

29. Gråkletten naturreservat (utvidelse) i Stor-Elvdal kommune, Hedmark

Utvidelse ca 870 dekar hvorav ca 686 dekar produktiv skog. Nytt areal ca 5830 dekar.

Inngrep: Det går en bilvei og en kraftledning gjennom området.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Statens vegvesen Region Øst, Hedmark fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader. NVE viser til kryssende 66 kV-nettlinje eid av Eidsiva Nett. NVE er kjent med at netteier planlegger å reinvestere linjene i løpet av 5-10 år. Etter innspill til oppstartmeldingen er inntak for Neta kraftverk grenset ut av foreslått verneområde. NVE forutsetter at Neta kraftverk DA selve uttaler seg til høringen ved eventuelle ytterligere behov for endringer i verneforslaget. Neta kraftverk DA har fått både høringsbrev og kopi av NVEs uttalelse. Eidsiva Nett AS (EN) har regionalnett 66 kV i området. På Gråkletten er det også eksisterende 22 kV høyspentlinje, nettstasjon/trafo og lavspent. EN foreslår at motorferdsel bør tillates uten søknad i eksisterende linjetraseer, for eksempel i § 5 a slik det er gjort for «eksisterende bilvei» i foreslåtte Gråkletten naturreservat. EN foreslår da ordlyden «i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering og fornyelse av kraftledninger forutsatt at dette skjer i eksisterende traséer.» EN har planer om å reinvestere i linjer i området, både 66 kV og 22 kV. Traseer er ikke planlagt i detalj men eksisterende trase vil normalt benyttes der det er hensiktsmessig. Det er sterkt ønskelig at grenser endres slik at ledninger havner utenfor verneområder, det må ikke være hinder for drift og vedlikehold, eller oppgradering og fornyelse av anlegg. Neta kraftverk DA ønsker at vernegrensen endres slik at de kan ivareta mulighet for framtidig regulering av Steindammen, og ber derfor om at hele Steindammen inkludert eksisterende dam og veg og hele Netas løp tas ut av verneområdet. Dersom kraftverket bygges ut kan dette bidra til økt fornybarproduksjon i kraftverket og bedre lokal miljøtilpassning med kun minimale justeringer av eksisterende dam/veg. NVE har kommet med kommentarer til Neta kraftverk DA sitt høringsinnspill per epost til Fylkesmannen 27. og 29. august. NVE kommenterer at Neta kraftverk slik kraftverket er gitt konsesjon ligger et stykke unna det som er skissert i kart fra Neta kraftverk DA. NVE skriver videre at reguleringen av Steindammen heller ikke er omfattet av konsesjon, og heller ikke omtalt som et alternativ i konsesjonssøknaden. Høringsinnspillet må i så fall være snakk om framtidige planer eller endringer ved konsesjonsgitt alternativ. En endring av planlagte Neta kraftverk ved å flytte inntaket opp til kote 566 fra kote 550 vil gi en

økning i produksjonen på om lag 0,2 GWh. Konesjonsgitt alternativ har anslått midlere årsproduksjon på 6,1 GWh. Denne endringen gjør det nødvendig å legge en 600 m lengre vannvei, en ekstra kostnad sammenlignet med konsesjonsgitt prosjekt. Utnyttelse av eksisterende dam ved Steindammen kan på den andre side senke kostnaden noe fordi ny inntaksdam ikke blir nødvendig. Kostnaden ved å legge ekstra vannvei er om lag like stor som besparelsene ved å utnytte eksisterende dam. Produksjonsøkning ved en ev. regulering av Steindammen er ikke beregnet, men det antas at det er snakk om en marginal økning. Steinsdammen ligger dessuten inntil eksisterende verneområder.

Fylkesmannen viser til at man har grenset ut mest mulig av tekniske inngrep, men der kraftlinjer krysser tvers gjennom områdene har ikke dette vært mulig.

Neta kraftverk DA har bedt om at store deler av det foreslåtte utvidelsesarealet tas ut. Neta ligger sentralt i området og utgjør en vesentlig del av verneverdiene innenfor den foreslåtte utvidelsen. Fylkesmannen har derfor bedt om en ny vurdering fra NVE for å belyse de omtalte ressursene. Fylkesmannen har i sin avgrensning tatt hensyn til eksisterende Neta kraftverk. Steindammen er ikke berørt av verneforslaget. NVE beskriver potensialet i økt produksjon som beskrevet av Neta kraftverk som marginal. Fylkesmannen tilrår avgrensning som i høringsforslaget.

Statnett og EN har ønske om at motorferdsel i forbindelse med alt arbeid med kraftledninger og -anlegg legges inn som en unntaksbestemmelse og ikke krever søknad. Motorferdsel er direkte tillatt i forbindelse med akutte feil, men må ellers omsøkes. Det sistnevnte er fremforhandlet på overordnet nivå, og Fylkesmannen vil derfor ikke tilrår å ta inn bestemmelser i forskriftene som åpner for at motorferdsel skal være direkte tillatt ved planlagte tiltak. Dette gjelder selv om motorferdselen skjer på snødekt mark eller under selve kraftlinjetraséen. Når det gjelder ENs ønske om å grense ut kraftledninger og -anlegg som Fylkesmannen ikke har etterkommet, er det i stedet tatt inn standardbestemmelser i forskriftene som åpner for drift, vedlikehold, akutt istandsetting ved feil og oppgradering av el-anleggene. Disse bestemmelse bør sikre fremtidige planlagte arbeider på Gråkletten, og Fylkesmannen ser ikke behov for endringer i den foreslåtte verneforskriften for dette området. Fylkesmannen tilrår forskriften som foreslått i høringsforslaget. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Gråkletten naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at Neta Kraft DA spilte inn et ønske om å regulere Steinsdammen i høringen. NVE har foretatt en kort vurdering og beregnet at ev. produksjonsøkning ville være marginal. KLD viser til at Steinsdammen dessuten ligger inntil et eksisterende naturreservat. KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Gråkletten naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

30. Hårrenna naturreservat (utvidelse) i Rendalen kommune, Hedmark

Utvidelse ca 560 dekar hvorav ca 549 dekar produktiv skog. Nytt areal ca 790 dekar.

Inngrep: Traktorveier, en kraftlinje.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Statens vegvesen Region Øst, Hedmark fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader. NVE viser til kryssende 66 kV-nettlinje eid av Eidsiva Nett. NVE forutsetter at netteierne selve uttaler seg hvis forslagene er i konflikt med nettet og planer for dette, og krever

bestemmelser utover standardbestemmelsene for nett. Netteierne har fått høringsbrev og kopi av NVEs uttalelse. Innenfor utvidelsen av Hårrenna naturreservat foreligger småkraftpotensiale. NVE forutsetter at det tas hensyn til eventuelle høringsinnspill. Eidsiva Nett AS (EN) har regionalnett 66 kV. EN foreslår at motorferdsel bør tillates uten søknad i eksisterende linjetraseer, for eksempel i § 5 a. EN foreslår da ordlyden «i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering og fornyelse av kraftledninger forutsatt at dette skjer i eksisterende traséer.»

Fylkesmannen viser til at det ikke er innkommet høringsinnspill om småkraftpotensiale. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Hårrenna naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til nærmere opplysninger fra OED om at det i området er kartlagt vannkraftpotensialer på 0,4 og 0,33 GWh. Sammenlignet med vann- og vindkraftprosjekter som har endelig konsesjon har disse prosjektene lav nyttekostnadsbrøk. Grunneiere har heller ikke uttrykket noe ønske om å bygge ut. KLD slutter seg for øvrig til Miljødirektoratet og tilrår at Hårrenna naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

31. Maliskjæra naturreservat (utvidelse) i Grue kommune, Hedmark

Utvidelse ca 300 dekar hvorav ca 294 dekar produktiv skog. Nytt areal ca 800 dekar.

Inngrep: En bygning og informasjonsskilt ved Grusetsætra.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF, Statens vegvesen Region Øst, Hedmark fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hedmark har ingen eller generelle merknader.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Maliskjæra naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Maliskjæra naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

32. Storvatnet naturreservat i Namdalseid kommune, Trøndelag

Totalareal ca 7299 dekar hvorav ca 2593 dekar produktiv skog.

Inngrep: Området grenser til vannkraftreguleringsmagasinet Storvatnet.

Hovedsynspunkter i høringen: To grunneiere skriver at vernegrensa ser ut til å følge vannlinje på eiendommen 183/1. Her er det hytter og naust ved vatnet, to av dem med punktfester på eiendommen, og de ber om at grensa legges noe utenom disse hyttene. NVE påpeker at grensa går ned til HRV for reguleringsmagasinet Storvatnet, hvor Namdalseid kommune har konsesjon på kraftproduksjon.

Småkraft AS har 4 kraftverk i Lauvsnesvassdraget. En liten del av verneforslaget for Storvatnet drenerer til Lauvsnesvassdraget, via Svarttjønna. Det er behov for ferdsel i forbindelse med drift og tilsyn, sommer og vinter. Tilsiget til kraftverkene er viktig, og hvis det skulle oppstå situasjoner som begrenser tilsig kan det være aktuelt med tiltak.

Fosen reinbeitedistrikt, driftsgruppe Nord anfører i konsultasjon at områdene Honnavasslia, Mefosselva, Storvatnet og Gøllaustjønnna og Langdalen brukes stabilt som vinterbeite, mens Hjartvikfjellet for tiden er mindre aktuelt. Det er flere driftsleier i områdene, og for transport benyttes snøscooter og iblant helikopter. Barmarkskjøring er mindre aktuelt. Det er behov for vedlikehold/rydding i driftsleier, i et lavt omfang. Distriktet mener driften burde gå etter den tid enhver gjeldene reindriftslov, og er imot å drive etter dispensasjon. Distriktet har mange verneområder med ulike bestemmelser og det burde være en felles forvaltningsplan. Erikskulen bør slås sammen med Gøllaustjønnna og Langdalen. Distriktet etterspør nærmere definisjon av «lett terrengkjøretøy». Etter utbrudd av skrantesyke i Østerdalen har distriktet behov for å sanke reinlav når reinen er samlet i innhegning.

Fylkesmannen viser til at mulige tilfeller som Småkraft skisserer er vanskelige å forutse. Det ligger i konsesjonen ikke rettigheter for tiltak i nedslagsfeltet, og ev. spørsmål som måtte dukke opp må vurderes etter den generelle dispensasjonsparagrafen i forskriften. Grensene er trukket unna de nevnte hyttene, det tilrås også noe justering av avstand rundt hyttene. Grensen justeres også ved den gamle Ledangseteren, etter ønske fra grunneier. Justeringen berører trolig ikke boreal regnskog i vesentlig grad. Det ligger en hytte i området samt noen hytter som grenser til området. Vanligste praksis i dag er at ved kjøpes i markedet og transporteres til hytta. Det er likevel en viss tradisjon for stedlig hogst. Området er så stort at noe vedhogst på definerte områder ikke er særlig problematisk. Det tilrås at dette kan tillates etter § 7, med henvisning til forvaltningsplan. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Storvatnet naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at områdene Storvatnet og Hjartvikfjellet grenser hhv. til reguleringsmagasinene Storvatnet og Statlandsvatnet. OED har opplyst om at i følge NVE er disse magasinene bygget i 1913, og har vært brukt til vannforsyningsformål, vannuttak for settefiskanlegg og kraftproduksjon i kraftverk som nå er lagt ned. Det er også to konsesjonsgitte kraftverk som vil bruke vann fra disse magasinene, dersom de blir bygget innen byggefristen i 2020. Det er Storfossen kraftverk (0,56 MW) og Lillefossen kraftverk (0,08 MW). Det vil i følge NVE være svært lite ny kraft eller fleksibilitets-tjenester å hente ved å øke disse magasinene i framtiden. Det er ikke framkommet planer eller ønsker om å heve HRV for noen av disse magasinene. KLD viser til at det i området er viktige vernekvaliteter i nedre deler mot magasinet, deriblant naturtyper som er spesielt viktige for naturmangfold. Det er ikke framkommet planer eller ønsker om å heve HRV. Det er eksisterende bygninger ned mot dagens HRV. KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Storvatnet naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

33. Gøllaustjønnna og Langdalen naturreservat i Namdalseid kommune, Trøndelag

Totalareal ca 4121 dekar hvorav ca 1821 dekar produktiv skog.

Inngrep: En liten hytte ved Gøllaustjønnna. Området grenser til damområde i Storvatnet.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE påpeker at grensa går ned til Finnhallerdammen ved Storvatnet, og eier av damanlegget må ha mulighet for tilsyn, motorferdsel og vedlikehold og vegetasjonsfjerning langs veger. Namdalseid kommune oppgis som eier av dammen.

Statens vegvesen, region midt ønsker generelt at grensen går minst 15 meter fra vegkant. Fosen reinbeitedistrikt, driftsgruppe Nord: Se merknad omtalt under området Storvatnet.

Fylkesmannen tilrår at grensen mot damanlegget justeres til å gå utenom selve dammen. Det går gammel trase nesten til dammen, som trolig er brukt til adkomst. Adkomst ved vedlikehold kan tillates i medhold av § 7. Adkomst ved akutt situasjon tillates i § 6. Fylkesmannen tilrår grense 15 meter fra veg på mesteparten av de to aktuelle strekningene. I enden av en bekkedal, med boreal regnskog og foss i enden, er terrenget mer sårbart og her tilrås ikke endring i vernegrensen da det ville åpnet for tiltak helt inn i fossen. Mulighet for å ta ut ved til hytte i området, jf. forvaltningsplan, legges inn i § 7. Fylkesmannen tilrår at området vernes som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Gøllaustjønnna og Langdalen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Gøllaustjønnna og Langdalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

34. Hjartvikfjellet naturreservat i Namdalseid kommune, Trøndelag

Totalareal ca 4506 dekar hvorav ca 1824 dekar produktiv skog.

Inngrep: En kraftlinje. Området grenser til vannkraftreguleringsmagasinet Statlandsvatnet. Det er anlegg som bunkerser etc. fra andre verdenskrig i området.

Hovedsynspunkter i høringen: Grunneier påpeker og kartfester et område med krigsminner fra andre verdenskrig nord i området, bl.a. bunkerser og andre installasjoner. Det går også sti/veg opp til Djupvikklompen, oppgitt å være laget av krigsfanger. Veggen er ryddet og flittig brukt som turområde. Det påpekes også et brannfelt vest i området. DMF anfører at området grenser til grusforekomsten Fakdalen, som av NGU er vurdert å ha liten lokal betydning. Da planområdet kun grenser til forekomsten, og det ikke pågår drift, kan ikke DMF se at vern får nevneverdige konsekvenser. Det bør likevel vurderes om vern får begrensende effekt i framtida, ved evt. annet behov for masse.

NVE påpeker kraftlinje i området, og at grensa går ned til HRV for reguleringsmagasinet Statlandsvatnet hvor Namdalseid kommune har konsesjon.

Forsvarsbygg anfører at området grenser til eiendommen 183/51, hvor Forsvaret har fortøyningspunkter nær grensa. Forsvaret må få anledning til å fjerne trær som faller ned på deres eiendom, selv om deler av trærne ligger inne på vernet område.

Fosen reinbeitedistrikt, driftsgruppe Nord: Se merknad omtalt under området Storvatnet.

Fylkesmannen tar opplysninger om krigsminner til etterretning, og henviser til punkt i §7 mhp. forvaltning av kulturminner. Brannfelt i området øker potensialet for biologisk mangfold, da det er arter som er avhengig av brannrester i sin livssyklus. Eksisterende og merkede stier kan vedlikeholdes. Trær som faller over på naboeiendom kan fjernes. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Hjartvikfjellet naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til området grenser til reguleringsmagasinet Statlandsvatnet, se nærmere omtale under området Storvatnet. KLD viser til at området har viktige verne kvaliteter i nedre deler mot magasinet, deriblant naturtyper som er viktige for naturmangfold. Det er ikke kjente planer eller ønsker om å heve HRV. Det er også infrastruktur og bebyggelse ned mot dagens HRV.

KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Hjartvikfjellet naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

35. Husåstjønnbekken naturreservat i Namdalseid kommune, Trøndelag

Totalareal ca 694 dekar hvorav ca 388 dekar produktiv skog.

Inngrep: Det går veg gjennom området i nord.

Hovedsynspunkter i høringen:

Statskog (grunneier) kommenterer vernegrensa og mener bl.a. at bru og skogsbilveg er innlemmet i forslaget, og at forslaget strekker seg inn på eiendommen 191/1. Forskriften sikrer ikke skogsvegen godt nok, da vegen til enhver tid må kunne ha nødvendig standard for tømmertransport. Grensa bør legges minst 10 m fra vegens midtlinje. Grensa bør gå utenom kulturskogen i øst. Åsen med gammel granskog på låg bonitet bør utgå. I østlig del bør grensa bør legges 5-6 meter utenfor grøftekant for å kunne rydde trær.

DMF anfører at området berører grusforekomsten Rørvatnet, som NGU har vurdert til å ha liten lokal betydning. Det er tatt ut masser i tilknytning til veg i området. En mindre del av ressursen vil båndlegges, og DMF vurderer at ytterligere uttak ikke blir berørt.

Statnett har rett til å benytte veg, og siden vegen ikke inngår antas at bruken ikke berøres.

Tjåhkere sjite anfører i konsultasjon at området er vinterbeiteområde, med flyttlei markert på reindriftskart men i praksis kan reinen gå utenfor korridoren. Barmarkskjøring er nødvendig, og man er mot at ordinær næring skal omsøkes ut fra en verneforskrift. Man stiller generelt spørsmålstegn ved forskriftsformulering i § 6 om leiekjører for reindriften. Tradisjonelle samiske medisinerplanter, som f.eks. kvann og islandslav må kunne plukkes.

Fylkesmannen viser til at den nevnte grusforekomsten strekker seg overveiende sørover fra vegen og vekk fra reservatet, som anført fra DMF.

Mht. til areal på eiendommen 191/1 Rør- og Langvatn statsallmenning kontaktet Fylkesmannen administrasjon og ledelse i fjellstyret før oppstart. Representantene hadde ikke motforestillinger om vern knyttet til naturtypen, og fjellstyret har deretter ikke respondert ytterligere på oppstartmelding og høring.

Med hensyn til Statskogs uttalelse presiseres at på det aktuelle møtet ble det ikke presentert verneforslag, men en fagrapport. Naturtypen øst for vegen var også tema i møtet. Saken er deretter drøftet i møte med Statskog den 26.7.2019. Der veg går langs reservatet er det delvis en kantsone med et belte av fuktskog. Grensen justeres her og legges utenfor snuplass, og deretter i avstand 6 meter fra vegkant. Grensa nord for myrområdene justeres noe for bedre tilpasning til overgang fuktskoger/fastmark. Grensa justeres også slik at ungskog/ kulturskog kan drives i sammenheng med naboeiendom. Grensa justeres også noe i sør. Åsen helt i nord er med i verneforslaget fordi det her er en A-verdi naturtype med registrert sjelden og sterkt truet art (EN), og Fylkesmannen tilrår ikke at den går ut. Vegen gjennom reservatet går med fuktskoger/våtmarker/myr på begge sider av vegen, og sammenheng i reservatet er her ønskelig. Fylkesmannen tilrår derfor ikke at reservatet deles opp etter vegen, men at ev. nødvendig oppgradering av veg legges inn i § 7. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Husåstjønnbekken naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Husåstjønnbekken naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

36. Finnsåsmarka naturreservat (utvidelse) i Snåsa kommune, Trøndelag

Utvidelse ca 13 dekar hvor alt er produktiv skog. Nytt totalareal ca 1378 dekar.

Hovedsynspunkter i høringen: Snåsa kommune mener allmenne interesser ikke berøres.

Fylkesmannen tilrår at området vernes som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Finnsåsmarka naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Finnsåsmarka naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

37. Mariafjellet – Skardebekken naturreservat/Tjaetsiegaske eatnemedavje (utvidelse) i Lierne kommune, Trøndelag

Utvidelse ca 4424 dekar hvorav ca 2574 dekar prod. skog. Nytt areal ca 23 176 dekar.

Inngrep: Området grenser til vannkraftmagasinet Limingen, og til inntak for overførings-tunell mellom Limingen og Tunnsjøen. Det går kraftlinje inn til inntaksanlegget.

Hovedsynspunkter i høringen: Statskog (grunneier) mener området er innenfor vernekriteriene og foreslår ikke endring av areal.

To enkeltpersoner har bruksretter til jakt og fiske i området og mener vern er unødvendig, og setter begrensning for bruken av området i forbindelse med jakt og fiske. Etter forrige vern er det satt store begrensninger på vinterutleie av hytte på grunn av Fylkesmannens praktisering av tillatelse til motorferdsel. Hvis vern trengs tillatelse til flere enn 5 turer til hytta per år. Uttransport av elg må kunne foregå med ATV, elgpost må kunne ryddes. Det er slitasje på terreng ved Vargkjefttjønna, og det bør være mulighet for å sette opp gapahuk her for å redusere slitasje i forbindelse med camping. Det bør være mulig å transportere ved til Vargkjefttjønna for å unngå at det blir tatt brensel her. Forvaltningsplanen for området er mangelfull og må oppdateres mht. til den historiske bruk av området.

Språkrådet mener at navnet Mariafjellet blir misvisende etter utvidelsen da fjellet ligger i utkanten av- og utenfor området, og oppfordrer til å finne et bedre navn.

Kartverket viser til at Mariafjellet (fjellet) har et samisk navn, Tjaetsiegaske, og dermed skal det også være et samisk navn på reservatet.

NVE anfører at med forslaget vil vanninntaket til Tunnsjø vannkraftverk være omgitt av verneområdet. Dette kan hindre tilkomstmuligheter i forbindelse med drift, vedlikehold og evt. oppgradering av inntaket. NVE anbefaler Fylkesmannen å ta kontakt med NTE Energi for å diskutere og utarbeide nødvendige tilpasninger. Siden eksisterende reservat allerede grenser til Limingen vannkraftmagasin medfører ikke utvidelsen ytterligere begrensninger

på reguleringsmuligheten. Det ligger en kraftlinje inne i området og en kraftlinje ved grensen, og unntaksbestemmelser knyttet til kraftlinjer bør legges inn i verneforslaget. NTE Energi anfører i møte at inntakstunellen på parsellen gnr/bnr 12/7 ved Limingen er en nøkkelfaktor for reguleringen av Namsen/Limingen. Parsellen omslutes av verneforslaget. Det går kraftlinje til anlegget. Det har tidligere vært ideer om veg til anlegget, men ideen er mer eller mindre forlatt. Inntaksanlegget og kraftlinje trenger drift/vedlikehold, og anlegget har behov for modernisering. Det kan i framtida bli behov for anleggselementer utenfor grensa til eiendomsparcellen, f.eks. tverrslag inn til tunellen fra nordøst eller sørvest, samt at det er behov for generell adkomst til anleggene.

Fylkesmannen viser til rettigheter er privatrettslig forhold mellom rettighetshaver og grunneier. Rettighetene blir ikke berørt av vern, men utøvelse av retter må forholde seg til forskriftene. Rettighetshaver har rett til erstatning hvis vern påfører tap. Jakt og fiske er generelle unntak fra verneforskriften. Fjerning av mindre mengder kvist og kratt kan skje på elgpost etter § 4. Storvilt kan kjøres ut med lett beltegående kjøretøy, og kan omsøkes for andre kjøretøy. Tillatelse for er påregnelig, med vilkår om at det ikke skal medføre nevneverdig skade på vegetasjon. For øvrig opprettholdes unntaksbestemmelser som er i nåværende reservat. Befaring viser at ved Vargkjefttjønnå er det en del friluftsbuk med noe slitasje på vegetasjon. Det er gode erfaringer med vinterutkjøring av ved til mye brukte "friluftspunkter". Fylkesmannen er innstilt på å kunne tillate det også for Vargkjefttjønnå. Oppsetting av gapahuk kan imidlertid ikke signaliseres nå. For snøscootertransport av materiell og utstyr etter trase til hytte i Kvarterlvika, som ligger utenfor og bak verneområdet, kan privat transport og transport for utleie vurderes hver for seg dvs. med hver sin kjørebok som dokumenterer formål og da slik at kjøring for utleie ikke begrenses av den privat kvote med f.eks. 5 turer. Dette er f.eks. praksis for områder forvaltet av nasjonalparkstyret.

Området strekker seg nå ganske langt vekk fra selve Mariafjellet, et navn som da blir noe misvisende. Fylkesmannen har forespurt lokalt om et godt, norsk fellesnavn, men foreløpig ikke fått noen forslag, og tilrår tilleggsnavnet Skardbekken da dette er et av de markerte bekkesystem med skarpe ravinedaler og høgstaudeskog i utvidelsesområdet. Fylkesmannen tilrår også å ta inn det samiske navnet anbefalt av Kartverket, og som ble bekreftet som et navn på hele området i konsultasjonen med Tjåehkere sijte.

Fylkesmannen tilrår at grensa i øst trekkes vekk fra snøscooterløypa, og 15 meter fra fylkesvegen.

For inntaksanlegget for overføringstunellen tas vanlige unntaksbestemmelser for vedlikehold, oppgradering og adkomst inn i forskriftene. Utvidelse av anlegg ut over nåværende eiendomsgrense har ikke det umiddelbar aktualitet men er muligheter på sikt. Oppgradering av nåværende anlegg kan ha mer snarlig aktualitet. Det er trolig ikke kjerneverdier i reservatet nær anlegget. Anlegget er en del av en stor og viktig kraftforsyning. Det bør i framtida kunne være mulig, hvis nødvendig, at tilgrensende areal kan benyttes ved utvikling av anlegget. Det tilrås at et slikt punkt legges inn i forskriftene §7, samt at forholdet til energiproduksjon også blir tema i forvaltningsplanen.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Mariafjellet -Skardbekken naturreservat / Tjåetsiegaske eatnemedavje.

Klima- og miljødepartementet viser til at området grenser til reguleringsmagasin for vannkraftproduksjon. I området er det viktige verne kvaliteter i nedre deler mot magasinet, deriblant naturtyper og gammel skog på kalkrik grunn. Det er ikke framkommet planer eller ønsker om å heve høyeste regulerte vannstand (HRV) for magasinet. Det er også infrastruktur og bebyggelse ned mot HRV. Det grenser eksisterende verneområder til samme reguleringsmagasin.

KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Mariafjellet -Skardbekken naturreservat / Tjaetsiegaske eatnemedavje naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

38. Vuddudalen naturreservat i Levanger kommune, Trøndelag

Totalareal ca 285 dekar hvorav ca 282 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: DMF uttaler at området i øst berører en ekstern registrering i DMFs gruvesikringsregister. DMF har ikke ytterligere informasjon om registreringen, men det kan se ut som det er i tilknytning til tidligere masseuttak. Statens vegvesen, Region Midt er opptatt av at vern nær veg ikke er til hinder for normal drift og vedlikehold av riks- og fylkesvegnettet. I sterkt skrånende terreng vil det ofte være behov for å gjøre tiltak langt utenfor vegen, bl.a. for å hindre ras og utgliding. Vegvesenet ønsker at avgrensning legges minst 15 meter fra vegens kantlinje. Hvis vegen ligger nær verneområdet i sterkt skrånende terreng, bør bestemmelser tillate nødvendig vedlikehold.

Fylkesmannen viser til at forholdet til E6 er drøftet med Statens vegvesen i etterkant av høringen. Det vil være forvaltningsmessig upraktisk med ei vernegrense som delvis går etter eiendomsgrense og delvis i en bestemt avstand. I dette området med skråning av relativt løse bergarter, kan det også oppstå behov utenfor 15 meters avstand. Vegen vil få mindre betydning etter hvert, men behov for vedlikehold og sikring vil være der. Således opprettholdes forslaget om at vernegrensa følger eiendomsgrensa, men det legges inn i § 7: *"Nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold og sikkerhet på E6/fylkesveg."* Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Vuddudalen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Vuddudalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

39. Raudkamlia naturreservat i Indre Fosen kommune, Trøndelag

Totalareal ca 133 dekar hvorav ca 120 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: Språkrådet og Kartverket tilrår navnet Raudkamlia. NTNU Vitenskapsmuseet anfører at mindre areal ved Langtangen ikke er inkludert i verneområdet, noe som er merkelig ut fra de store naturverdiene i området.

Fosen reinbeitedistrikt, driftsgruppe Sør anfører i konsultasjon at områdene Skruddudalen, Raukamlia, Vargøyliia og Skjettenbergliia overveiende er vinterbeiter, mens Trongstadliia og tilgrensende områder overveiende er vår- og barmarksbeiter. Skogsmark med gammelskog er viktig for reindrifta, og i forhold til andre inngrep er vern en beskyttelse av reindriften driftsgrunnlag. Driften burde gå etter den tid enhver gjeldene reindriftslov, og man er imot å drive etter dispensasjon. El-sykkel burde generelt være forbudt i utmark. Forskrifter bør i

utgangspunktet være like. En del hovedtrekkleier vises på kart, men i praksis kan det være mange leier som rein trekker etter. I aktuell paragraf bør formulering være gamle/lavvo.

Fylkesmannen er faglig enig i uttalelse fra NTNU, men forholder seg til grunneiers tilbud. Fylkesmannen tilrår navnet Raudkamlia.

Området utgjør et svært bratt terreng ned mot Trondheimsfjorden, og ordinær flyttlei vil ikke forekomme der og uttak av ved og materialer for samisk bruk har lite aktualitet. Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Raudkamlia naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Raudkamlia naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

40. Trongstadlia naturreservat i Åfjord kommune, Trøndelag

Totalareal ca 709 dekar hvorav ca 237 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen: Innspill på vegne av grunneierne vises til at det er en konsesjon for småkraft i Trongstadlifossen. Grunneierne håper å kunne realisere både utbygging og frivillig vern i området. Med eventuell kraftutbygging vil området være lettere tilgjengelig med traktor for skogsdrift.

NVE ga i 2015 konsesjon til Trønder Energi for å bygge Trongstadlia kraftverk. Kraftstasjonen og deler av rørgaten ligger i foreslått verneområde. I konsesjonsvedtaket står at NVE vurderte at utbygging fører med seg akseptable og relativt små ulemper for naturmiljøet og andre allmenne interesser og at fordelene ved utbyggingen er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Konsesjonen ble overført til OBOS Energi i 2018. NVE kan ikke se at OBOS Energi står på adresselisten for høringen. NVE ber Fylkesmannen om å kontakte OBOS Energi for å diskutere nødvendige tilpasninger i verneforskriften for å åpne for utbygging og drift av vannverket.

OBOS Energi AS opplyser at de overtok rettighetene til Trongstadlia kraftverk 21.12.2018. Kraftverket vil bli berørt av det foreslåtte Trongstadlia naturreservat slik grensene er i verneforslaget. I sørvest går det foreslåtte verneområdet inn på området der kraftstasjonen er tenkt plassert, samt området der kraftverkets vannvei er tenkt med et kort strekke nedgravd rørgate og resterende i tunnel. Skogvernets øvre grense ved elva vil delvis overlappe området der det er planlagt bygd dam og inntak. OBOS Energi er positiv til verneforslaget under forutsetning av at det ikke er til hinder for utvikling, bygging og drift av Trongstadlia kraftverk. Det forutsettes at grensene justeres slik at de går klar av utbyggingen, herunder plassering av kraftstasjonen og inntaksdammen. Det må i tillegg tas inn i forskriften at vernebestemmelsene ikke skal være til hinder for utvikling, bygging og drift av Trongstadlia kraftverk, samt at eventuelle justeringer i prosjektet ikke skal kunne forhindres med bakgrunn i dette. Det foreslås følgende tillegg i verneforskriften:

- § 4, nytt punkt 14. «Etablering, drift og vedlikehold av Trongstadlia kraftverk med kraftlinjer og alle nødvendige installasjoner, herunder driving av vannvei i fjell eller grunn, som beskrevet i konsesjonssøknad til NVE med tilhørende vassdragskonsesjon av 25. juni 2015. Vernebestemmelsene skal ikke være til hinder for fremtidige nødvendige justeringer i prosjektet som blir omsøkt og tillatt av NVE.»

- § 6, nytt punkt i første avsnitt («... Ferdelsbestemmelsene er ikke til hinder for»):
«Motorferdsel nødvendig for å etablere, drifte og vedlikeholde Trongstadlia kraftverk med kraftlinjer og tilhørende installasjoner.»

Statens vegvesen Region midt viser til sin uttalelse i oppstartsmeldingen. Områdene bør ligge minst 15 meter fra vegkant. Man er fornøyd med at grensene er noe justert for å ta høyde for en ev. framtidig vegutbedring. Det er ønskelig at grensen ved Bjørnaheim trekkes ytterligere tilbake 20 meter. I vernebestemmelsene bør det innarbeides i 7 tiltak utenfor vegbanen for å hindre ras/utglidning/skade på vegen.

Fosen reinbeitedistrikt, driftsgruppe Sør: Jf. beskrivelse under området Raukamlia.

Fylkesmannens vurderinger og tilråding:

Vannkraftutbygging:

Det er planlagt tunell fra Trongstadfossen oppstrøms foreslått naturreservatet til kraftverk på østsida av elva like sør for foreslått vernegrense ved Gammelseteren. Den 1220 meter lange vannveien vil bli lagt som tunnel de øverste 1030 meter. Videre blir det 70 meter rør i tunnel og 120 meter nedgravd rør. Det er fastsatt minstevannføring på 390 l/s hele året. NVE mener kystgranskogen med tilhørende arter ikke vil bli vesentlig berørt da vannveien vil gå som tunnel på mesteparten av strekningen hvor naturtypen er registrert. NVE vurderer virkningen på den registrerte kystgranskogen slik: "NVE legger til grunn at det ikke er funnet rødlistede arter, men at det ble funnet noen moser som er kalkindikatorer, samt lavarter som er indikatorer på høy luftfuktighet. NVE vurderer at det er viktig at fuktigheten blir opprettholdt ved ev. utbygging. Den registrerte kystgranskogen vil ikke fysisk bli berørt, med unntak av en liten bit nederst mot planlagt kraftstasjon. Vannveien vil gå som tunnel på mesteparten av strekningen som er avgrenset som kystgranskog. NVE mener derfor det i denne saken er framføring av vann og ev. konsekvens for arts mangfoldet knyttet til kystgranskogen som er den relevante problemstilling knyttet til denne naturtypelokaliteten. På generelt grunnlag kan man si at påvirkningsfaktorer for kystgranskog er hogst og vannkraft. NVE observerte på befaring at kystgranskogen over store områder ligger relativt langt unna elva. Der skogen ligger nærmest elva er det stort sett steile, blankskurte bergvegger. NVE vurderer det derfor slik at kystgranskogen primært er en regnskog som får tilført fuktighet direkte gjennom nedbør og tilsig fra grunnen. Det er etter NVEs syn lite sannsynlig at elva bidrar vesentlig til å opprettholde fuktigheten i skogen. NVE vurderer derfor at med tilstrekkelig minstevannføring og vannvei i tunnel, vil påvirkningen på kystgranskogen ikke være nevneverdig negativ." Fylkesmannen er i hovedtrekk enig i NVEs vurdering av at elva ikke i nevneverdig grad bidrar til å opprettholde fuktigheten i skogen i området, da det ikke er fossesprøytsoner/ fossfall langs den del av elva som ligger innenfor foreslått verneområde. Kystgranskogen er her av "Fosen-typen" hvor spesielle lavarter som karakteriserer skogtypen særlig vokser på lauvtrær. Det er mengde og hyppighet av nedbør som i første rekke gir fuktighet som medfører det spesielle lavsamfunn som er knyttet til den typiske kystgranskogen i dens hovedutbredelsesområde. Kystgranskoglokaliteten i området er registrert som av lokal verdi. I andre deler av Trøndelagsregionen kan lignende lavsamfunn finnes i fossesprøytsoner. Det vil ikke være avgjørende for kystgranskogen i området om vannmengden i elva reduseres ved utbygging som foreslått, men det er positivt for naturmiljøet generelt at det opprettholdes en ikke ubetydelig minstevannføring. Det vil her være flatehogst som er den største trusselen mot kystgranskogen og dens spesielle lavflora og flere andre registrerte arter i området, som NVE også påpeker, og ikke vannkraftutbyggingen slik den er planlagt.

Fylkesmannen legger dermed til grunn at Trongstadlia kraftverk kan bygges som beskrevet i konsesjonssøknaden med en justering av grensa og forskriften som forhandlet fram i dialog med OBOS Energi. Fylkesmannens konklusjon er at den planlagte vannkraftutbygging ikke vil være i nevneverdig konflikt med verneforslaget og at de to tiltak dermed kan kombineres.

Ut fra avgrensningen i verneforslaget ligger det planlagte kraftverket, slik det er beskrevet i konsesjonssøknaden til TrønderEnergi, omtrent på grensa av området, samt at vei til dette, vannvei i rør og riggområde ligger innenfor. Det foreslås å justere grensa slik at kraftverk, veien dit, vannvei i rør og riggområde faller utenfor verneområdet, slik OBOS Energi beskriver. Justeringen medfører ikke at spesielle registrerte kvaliteter utover generelle gammelskogverdier utgår. Registrert lokalitet med kystgranskog berøres ikke. Konsesjonen beskriver ikke at det vil komme kraftlinjer eller andre inngrep innenfor de justerte grensene til Trongstadlia naturreservat, det blir kun en tunnel i fjell under naturreservatet. Det anses ikke som nødvendig å justere grensa i nord ved Trongstadlifossen, slik OBOS Energi beskriver, idet avgrensningen i verneforslaget er slik at det aktuelle arealet er utenfor verneforslaget. Dette er akseptert av OBOS Energi.

Fylkesmannen kan ikke se at det er nødvendig med tillegg i § 4 som OBOS Energi foreslo, idet foreslått tunnel kommer i fjell under naturreservatet og dermed ikke kommer i konflikt med vernebestemmelsene. OBOS Energi har i epost av 24.6.2018 foreslått en revidert ordlyd til en bestemmelse i § 4: «Etablering, drift og vedlikehold av Trongstadlia kraftverk med kraftlinjer og nødvendige installasjoner, som beskrevet i konsesjonssøknad til NVE med tilhørende vassdragskonsesjon av 25.6. 2015, i kombinasjon med vernegrense som er ment å ta høyde for tilpasninger i etableringen av kraftverket». Fylkesmannen ser at OBOS Energi har behov for å sikre sine interesser, slik at Trongstadlia kraftverk kan bygges ut iht. gitt konsesjon og kan ta inn den foreslåtte bestemmelsen i forskriftens § 4, unntatt siste del som gjelder vernegrensen, idet vernekartet som også er juridisk dokument i saken, vil vise vedtatt grense. Dette har OBOS Energi akseptert.

Det vil ikke komme inngrep innenfor det foreslåtte verneområdet, kun tunell i fjell under området. Fylkesmannen kan derfor ikke se at det er behov for tillegget i forskriftens § 6 om motorferdsel slik OBOS Energi foreslår. Dette har OBOS Energi akseptert.

Andre forhold: Området er først og fremst er barmarksbeite i reindrifta. Da området er bratt og lite egnet til driving av rein eller motorferdsel i reindrifta, foreslås ikke endringer av forskriften da denne anses å ivareta samiske interesser og reindrift.

Statens vegvesen foreslår å flytte grensa i svingen i Bjørnaheimen 20 meter sørøstover, da det er planer om å rette ut denne svingen. Fylkesmannen foreslår å imøtekomme dette, da det på det aktuelle arealet ikke er registrert spesielle kvaliteter ut over generelle gammelskogsverdier. For øvrig er grensa fra vegkant til vernegrense for lokaliteten Trongstadlia ca. 15 meter, slik Statens vegvesen ønsker.

Det legges inn i forskriftens § 7 punkt om vedlikehold avgrøfteavløp som drenerer tilgrensende områder. Det legges i § 7, da aktuelt punkt i § 4 referer til tilstand på vernetidspunktet, samt at den kan være noen interne avløp/grøfter reservatet, og som ikke ønskes vedlikeholdt, og at forskriften da ikke hjemler det.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet støtter i all hovedsak Fylkesmannens vurdering om avgrensning av verneområdet. I nordre del omfatter forslaget til vernegrense en kraftledning som ligger helt i ytterkant av området. Etter samråd med Fylkesmannen og grunneier tilrår vi at denne tas ut og at vernegrensen legges sør for ryddebeltet for denne. Endringen medfører en arealreduksjon på ca. 0,5 dekar.

Fylkesmannen har etterkommet OBOS Energi sitt ønske om å ta inn følgende formulering i verneforskriftens § 4: *"Etablering, drift og vedlikehold av Trongstadlia kraftverk med kraftlinjer og nødvendige installasjoner, som beskrevet i konsesjonssøknad til NVE med tilhørende vassdragskonsesjon av 25. juni 2015."* Samtidig har Fylkesmannen også etterkommet OBOS Energi sitt innspill med hensyn til avgrensning av området, og justert grensen slik at både kraftverk, veg, tiltak knyttet til vannveg i rør under området og riggområde havner utenfor foreslått verneområde. Miljødirektoratet mener derfor at nevnte formulering i verneforskriften ikke er relevant da det er avklart at alle tiltak skal foregå utenfor verneområdet, og forskriften kun regulerer aktiviteter og tiltak innenfor vernegrensen. Fylkesmannens intensjon om at verneforslaget ikke skal være til hinder for utbyggingen legges til grunn med hensyn til områdets avgrensning. Direktoratet tilrår at derfor at forskriften vedtas uten denne formuleringen.

Miljødirektoratet slutter seg for øvrig til Fylkesmannen og tilrår vern av Trongstadlia naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Trongstadlia naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

41. Skjettenberglia naturreservat (utvidelse) i Indre Fosen kommune, Trøndelag

Utvidelse ca 1014 dekar hvorav ca 337 dekar produktiv skog. Nytt areal ca 1539 dekar.

Inngrep: Enkelt vannanlegg med en ståltank og rør.

Hovedsynspunkter i høringen: Grunneier ønsker å justere grensen for å ta ut ei kjørolei som brukes ved hogst og rydding av plantefelt. Det er viktig at vannanlegget blir stående og kan vedlikeholdes, og det planlegges et overbygg til vannanlegget. Det er behov for motorferdsel på vinterføre og barmark for å ferdigstille vanntanken, samt for vedlikehold. Kartverket uttaler at korrekt skrivemåte er Skjettenberglia naturreservat.

Fosen reinbeitedistrikt, driftsgruppe Sør: Jf. beskrivelse under området Raukamlia.

Fylkesmannen viser til at området er bratt og lite egnet til driving av rein eller motorferdsel i reindrifta, og foreslår ikke endringer av forskriften da denne anses å ivareta samiske interesser og reindrift på en tilfredsstillende måte.

Fylkesmannen tilrår å endre navnet fra Sjettenberglia til Skjettenberglia.

Fylkesmannen vil imøtekomme grunneiers ønske om å ta ut ei kjørolei, da dette er en mindre justering som ikke berører spesielle registrerte kjerneområder eller arter, men som har generelle gammelskogskvaliteter. Areal som foreslås tatt ut er 4 dekar.

Ifølge opplysninger fra grunneier ligger vanntanken i en bekkedal ca. 110 meter innenfor foreslått grense. Fylkesmannen anser det mest hensiktsmessig å åpne for at vanntanken kan forbli i området framfor å justere grensa. Det er høgstaude- og lågurtvegetasjon langs bekken, og det er derfor ønskelig at den forblir i naturreservatet. Forskriftens § 4 e åpner

for vedlikehold av vanntank med ledninger. Det foreslås følgende tilleggsbestemmelse i § 7: «Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 e og j og § 7 c, f og g.» Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Skjettenberglia naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Skjettenberglia naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

42. Henfallet naturreservat (utvidele) i Tydal kommune, Trøndelag

Utvidelse ca 527 dekar hvorav ca 448 dekar produktiv skog. Nytt areal ca 821 dekar.

Hovedsynspunkter i høringen: Gåebrien sijte har ingen merknader.

NVE opplyser at det foreslåtte området ligger i vernet vassdrag Hena. Verneforslaget vil ikke hindre utnyttelse av energiresurser. To parallelle nettlinjer går nær det foreslåtte verneområdet i nord. TrønderEnergi har fått konsesjon til å bygge 132 kV linje fra Stokkfjellet vindkraftverk. Siden den nye linjen er planlagt å gå på sørsiden, parallelt med eksisterende linjer, vil den krysse foreslått verneområde i nord. Det er viktig at vern ikke hindrer utbygging og drift av den nye nettlinjen. NVE ber Fylkesmannen i samarbeid med TrønderEnergi å vurdere enten å flytte grensen for verneområdet lenger sør eller å tilpasse forskriften til å tillate utbyggingen og drift av den nye linjen.

Multiconsult, på vegne av TrønderEnergi, mener Fylkesmannens anslag over arealbehov for kraftledningen i nord er for knapp, idet den foreslåtte vernegrensa ligger litt nord for senterlinja til den nye Stokkfjellet-linja. Det er behov for å flytte vernegrensa sørover.

Fylkesmannen vil justere grensa for utvidelsen av naturreservatet, slik som beskrevet av Multiconsult. Dette medfører at 1,3 dekar tas ut.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Henfallet naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Henfallet naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

43. Storvika naturreservat (utvidelse) i Selbu kommune, Trøndelag

Utvidelse ca 80 dekar hvorav ca 78 dekar produktiv skog. Nytt areal ca 707 dekar.

Inngrep:

Området grenser i sør til Selbusjøen, som er regulert til kraftproduksjon. To traktorveier.

Hovedsynspunkter i høringen: NVE viser til at Selbusjøen er regulert til vannkraftformål. Både utvidelsen og det opprinnelige verneområdet går ned til HRV. Det er flere eksisterende verneområder som grenser mot Selbusjøen. Utvidelsen begrenser derfor ikke en endring i HRV ytterligere. Det går en 24 kV linje eid av TrønderEnergi Nett nær utvidelsen. Forskriften har ikke standardbestemmelser for energi- og kraftanlegg. TrønderEnergi Nett står på adresselista for høringen og NVE forutsetter at selskapet melder om vern hindrer drift, vedlikehold eller fornyelse av linjen.

Fylkesmannen viser til at Trønder Energi Nett har ikke kommet med uttalelse i saken, og går ut fra at bestemmelsene i forslaget til forskrift er tilstrekkelige for drift, vedlikehold og oppgradering av kraft- og energianlegg.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Storvika naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at området grenser til reguleringsmagasin for vannkraftproduksjon. I området er det viktige verne kvaliteter i nedre deler mot magasinet, deriblant naturtype som er viktig for naturmangfold. Det er ikke framkommet planer eller ønsker om å heve høyeste regulerte vannstand (HRV) for magasinet. Det er også infrastruktur og bebyggelse ned mot HRV. Det grenser også eksisterende verneområder til samme reguleringsmagasin.

KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Storvika naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

44. Stavåa naturreservat (utvidelse) i Rennebu kommune, Trøndelag

Utvidelse ca 126 dekar hvorav ca 118 dekar produktiv skog. Nytt areal ca 401 dekar.

Inngrep: Ei kraftlinje krysser lokaliteten. Stavåa er regulert til kraftproduksjon.

Hovedsynspunkter i høringen: En nabogrunneier viser til at et større areal på hans eiendom 86/2 ble tilbudt for vern i den første vernerunden i Stavåa enn det som ble vernet. Dette tilbudet gjentas. Arealet er i hovedsak bratte lier ned mot Orkla, hvor en del er gammelskog med MiS-figur.

NVE opplyser at det går en 24 kV linje gjennom området. Forskriften har de nødvendige betingelser knyttet til drift, vedlikehold og oppgradering av kraft- og energianlegg.

Kvikne-Rennebu kraftlag som har områdekonsesjon i Stavåa er ikke på høringslisten. NVE ber Fylkesmannen om å ta kontakt med nettselskapet for å unngå konflikter med eksisterende eller planlagte prosjekter i området. Stavåa ligger i området «Indre Sør-Trøndelag», som NVE har foreslått å peke ut i nasjonal ramme for vindkraft. Etter NVEs vurdering skaper ikke vern av dette området konflikt for potensiell vindkraftutbygging.

Fylkesmannen viser til at det i 2019 har kommet tilbud om ny utvidelse av naturreservatet som vil bli naturfaglig registrert i løpet av året. Hvis verdiene er tilfredsstillende vil det bli en ny utvidelse av naturreservatet. Tidligere tilbudt areal nevnt i høringsinnspillet kan vurderes på nytt i denne eventuelle prosessen.

Fylkesmannen har vært i kontakt med Kvikne-Rennebu kraftlag, som opplyser at Trønder Energi Nett kjøpte linjenettet til Kvikne-Rennebu kraftlag AS 1.1.2018. Trønder Energi Nett har ikke kommet med noen uttalelse i saken. Fylkesmannen går derfor ut fra at bestemmelsene i forslaget til forskrift er tilstrekkelige for drift, vedlikehold og oppgradering av kraft- og energianlegg.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Stavåa naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Stavåa naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

45. Utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark, Verdal, Steinkjer, Grong, Snåsa og Lierne kommune

Utvidelse ca 4170 dekar hvorav ca 854 dekar prod. skog. Nytt totalareal 1932 km².

Hovedsynspunkter i høringen: DMF uttaler til oppstartmeldinga at området ligger i tilknytning til Malså kopperverk og flere forekomster er registrert som malforekomster i NGUs ressursdatabaser. Det er søkt om undersøkelsesrett.

Norsk Bergindustri registrerer at deler av området er berørt av fire bergrettigheter utstedt av DMF så sent som 4.4.2018. Tre av områdene ligger delvis innenfor foreslått utvidelse. Undersøkelsesarbeid i felt vil kunne medføre kjerneboring og eventuelt sprengning og noen ganger prøvedrift. Slik dagens forskrift er utformet vil ikke slikt arbeid kunne gjennomføres. Det bes om at Fylkesmannen vurderer reduksjon av det foreslåtte området slik at det ikke kommer i konflikt med bergrettighetene for områdene kalt Sagvoll 2,3 og 4. Eurasian Minerals Sweden er tilskrevet, men Fylkesmannen har ikke mottatt uttalelse fra selskapet. Men grunneieren Værdalsbruket AS er pr. juli 2018 tilskrevet fra firmaet GeoDE Consult AS, Asker, om at de i løpet av høsten vil gjøre seg kjent med og foreta kartlegging i området i løpet av sommer/tidlig høst, herunder ta jordprøver, og at det skal ikke brukes motorkjøretøy. GeoDE Consult har også hatt kontakt med Fylkesmannen per telefon.

En enkeltprson anfører at han har en rekke bruksrettigheter i allmenningen:

Allmenningsrett til seter, beite av husdyr, motorisert ferdsel i utmark (næringskjøring), slåtterettigheter, servitutrettigheter til småviltjakt og fiske, torvmyrtaking, saltsteinautomater, samletrær, etc. Det er svært viktig at disse rettighetene ikke får noen begrensninger for fremtiden. Skulle det derimot skje, vil han kreve erstatning/ekspropriasjon. Når det skal utarbeides et verneforslag må det tas hensyn til de rettigheter som hefter på områdene som er planlagt vernet. Setervollen hans er Hellsetra på Harbakvollen lengre inn i Skjækerdalen. Det foreslåtte vernet av teigen Tjuvdalen er den nærmeste skogåsen for hogst av virke til seterhus, hogst til innhengning rundt setervoll, og evt. annen hogst ved behov for å utøve en rasjonell seterdrift. Vern av Tjuvdalen kan føre til tap av hogstrettigheter for eiendommen. Vern kan føre til tap av hogstrettigheter for hans eiendom, og nok for mange andre bruksberettigede inne i allmenningen.

Verdal bruksrettsforening anfører at områdene som er planlagt vernet i all hovedsak ligger på gnr. 200, bnr. 1, Juldal- og Væren allmenning, som er privatallmenning, og at det hefter en rekke bruksrettigheter her: Allmenningsrettigheter til seter (hogst av virke til seterhus, hogst til innhengning rundt setervoll, vedhogst og evt. annen hogst ved behov for å utøve en rasjonell seterdrift), allmenningsrettigheter til beite av husdyr, motorisert ferdsel i utmark (næringskjøring), slåtterettigheter, servitutrettigheter til småviltjakt og fiske, torvmyrtaking, saltsteinautomater, samletrær, etc. Disse bruksrettighetene hefter på allmenningen ut ifra allmenningsrettigheter, og kjøpekontrakten inngått 26.april 1912 mellom Verdal kommune og Værdalsbruket AS, konsesjonsgodkjent ved kgl.res 15.mai 1912. Det er svært viktig at disse rettighetene ikke får noen begrensninger for fremtiden. Skulle det derimot skje, vil de bruksberettigede kreve erstatning/ekspropriasjon. Det påpekes videre i mail av 14.8.2018 som saksbehandlingsfeil at kun beitelagene i Skjækerdalen er tilskrevet som parter, og man ber om at den enkelte rettighetshaver tilskrives med mulighet for tilbakemelding.

NTNU Vitenskapsmuseet anfører at arronderingen er svært unaturlig, spesielt ettersom

mye av skogområdene innenfor Mælaslettet ikke inkluderes. Nedbørfeltet til Gravdalsbekken gjennomskjæres og åpner for mulig ytterligere hogst her.

Skæhkere sijte har anført at det ikke er nødvendig med konsultasjon, idet forslaget er en utvidelse av eksisterende nasjonalpark, innenfor nasjonalparkens forvaltningsplan, og at distriktet generelt er positiv til vern av reindriftens arealgrunnlag.

Sametinget ber om en justering av forskrift, slik at uttak av rirkuler på bjørk blir tillatt som samisk, jf. tidligere generell enighet om dette. Sametinget ber om konsultasjon.

Fylkesmannen vurdering og tilråding:

Eiendomsforhold og rettigheter: Med hensyn til eiendomsforhold er dette en privat eiendom, 200/1 Juldalen allmenning, med allmenningsretter. Det er ulike bruksrettigheter i området. Det er uenigheter mellom grunneier og rettighets-havere/potensielle rettighetshavere om omfang på retter, og avklaringer vil skje gjennom rettsforhandlinger. Bruksretter er et privatrettslig anliggende som Fylkesmannen ikke har noen oppfatning om, men forholder seg til. Eventuelt vern berører ikke bruksrettenes eksistens, men kan ha betydning for utøvelse av rettighetene, f.eks. når det gjelder utvidelse og oppføring av bygninger, gjerder, mv. Utøvelse av rettigheter må også foregå i medhold til lover og retningslinjer for øvrig. Hvis rettighetshavere blir påført økonomisk tap ved vern, har de rett til erstatning. Det er gitt innspill om påberopte bruksretter om husdyrbeite, motorisert ferdsel i utmark (næringskjøring), slått, servituttrettigheter til småviltjakt og fiske, torvmyrtaking, saltsteinautomater, samletrøer, virkesuttak. Uten å ta stilling til rettighetsbildet, har Fylkesmannen følgende kommentar:

- Jakt/fiske: Direkte unntak i forskrift, egne regler for uttransport av felt storvilt.
- Motorisert ferdsel: Utfrakt av sykt/skadet beitedyr er hjemlet i § 4.
- Slåtterettigheter: Er slått aktuelt, vil det i utgangspunktet være positivt i et verneområde.
- Torvmyrtaking: Vil ikke være tillatt, og Fylkesmannen vurderer dette uansett som lite aktuelt innenfor forslagsområdet.
- Husdyrbeite: Direkte unntak. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av bl.a. sanketrøer for bufenæring.
- Saltsteiner: Ikke hjemlet.

Med hensyn til eventuell utvisning av skog, så er det forslagsområdet som er den nærmeste skogen til Harbakseteren, med en nærmeste luftlinjeavstand på ca. 4 km. Avstand til den andre enden av forslagsområdet, og skog uten verneklausulering, er ca. 6 km luftlinje, begge distanser noe lenger i praksis. Etter servituttlovens § 13 kan skogeier bestemme at trevirke tas etter utvisning fra grunneier. Rettighetshaver har således ikke rett til skog på bestemte steder. Den aktuelle skogen i forslaget består hovedsakelig av naturtyper klasse A og B, altså skog av høy verdi med hensyn til biologisk mangfold. Det er således skog som av naturfaglige årsaker uansett ikke burde hugges, også relatert til skognæringens egne PEFC-regler (A-områder). En kan likevel ikke utelukke at utvisning kunne ha skjedd. Rettighetshaver har fortsatt rett til skog, men i noe lenger avstand fra Harbakseter. Skogen i forslagsområdet er naturmessig verdifull og verneverdig, og Fylkesmannen innstiller ikke på å endre grense.

Mineralinteresser: Leterett til mineraler er ikke det samme som utvinningsrett, men rett til å gjennomføre undersøkelser. Etter mineralloven kan «enhver» ha eller søke om leterett. Leting kan skje fra luften eller med boreprøver, og må foregå etter den til enhver tids gjeldende lovverk. Bruk av motorkjøretøy må f.eks. klareres etter motorferdselloven og med grunneier. Foreløpig er dokumentasjon på eventuelle mineraler på et foreløpig

stadium, blant annet gjennom indikasjon i NGUs ressursdatabaser. Det er leting som avklarer dette nærmere. Hvis området innlemmes i nasjonalparken, er virksomhet som dette i strid med nasjonal-parkens regelverk. Motorisert ferdsel og leting som medfører fysiske inngrep må da omsøkes i henhold til nasjonalparkens dispensasjonsbestemmelser. Disse forvaltes av nasjonalparkstyret.

Når melding om oppstart av verneplan er kunngjort etter § 42, kan et forvaltningsorgan i henhold til § 44 uten videre avslå en søknad om tillatelse til et tiltak i et område som inngår i verneforslaget. Tillatelse kan bare gis dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning for forslaget. Når vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig kan Kongen likevel gi tillatelse til tiltaket. Det betyr at utøvelse av leterett må forholde seg både til relevant lovverk og § 44 i naturmangfoldloven. Leteretten ble utstedt av DMF 4.4.2018, dvs. etter at melding om oppstart av verneprosess var kunngjort 1.3.2018. Rett til leting er i seg selv ikke i strid med § 44, utøvelsen er avgjørende. Det aktuelle område er et høydedrag med bratt profil mot daler i vest og øst. Gamle Malså gruver ligger i bunnen av Malsådalen. En antar at eventuelle drivverdige forekomster vil kunne drives med innslag fra lavt nivå i dalene, og sannsynligvis fra vest, dvs. under et eventuelt verneområde.

Andre forhold: Vedrørende Sametingets anførsel om rikuler for bjørk til samisk duodji, var forskriftene til nasjonalparken ikke på høring men referert i høringsforslaget. I reservater er dette nå en standard formulering. Fylkesmannen formidler forespørselen videre.

Med hensyn til NTNUs anmerkning om arrondering så er de påpekte areal relativt nylig hogd og veien forlenget i forhold til dagens påtegning på kart.

Fylkesmannen tilrår ikke andre endringer enn justering av areal og opplisting av gnr./bnr. i verneforskriften. Andre endringer av forskriften har ikke vært sendt på høring.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurdering knyttet til lete- og undersøkelsesrettigheter innenfor området. Bergrettigheter i området ble utstedt av DMF etter at utvidelse av nasjonalparken var kunngjort av Fylkesmannen. Verneforslaget vil ikke nødvendigvis legge begrensninger på leting og undersøkelser i området. Eventuelle tiltak og potensiell framtidig underjordisk drift i området må vurderes ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48.

Miljødirektoratet slutter seg for øvrig til Fylkesmannen og tilrår utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

Klima- og miljødepartementet viser til Sametingets merknad om endring i verneforskriften. KLD viser til at forslaget til endring i nasjonalparken kun gjelder en mindre utvidelse på ca 0,2 prosent av vernet areal. Forslaget omfattet ikke forslag til endringer i vernebestemmelser eller unntak fra disse. Det følger av forvaltningsloven at slike endringer først må utredes og forelegges berørte interesser ved høring. Departementet tilrår derfor at det ikke blir vedtatt slike endringer nå uten høring. KLD slutter seg for øvrig til direktoratet og tilrår utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark i henhold til vedlagte forskrift og kart.

46. Blåberget naturreservat/Geavstoaiivvi luonddumeahcci (utvidelse) i Bardu kommune, Troms.

Utvidelse ca 228 dekar hvorav ca 150 dekar prod. skog. Nytt totalareal ca 958 dekar.

Hovedsynspunkter i høringen: Troms fylkeskommune, Statens vegvesen Region nord og Riksantikvaren har ikke merknader.

Grunneier ønsker å kunne opprettholde tidligere dyrket mark som kulturlandskap.

Bardu kommune ber om at grensa for verneforslaget trekkes utenfor fulldyrka areal, alternativt at forskriften tilpasses slik at man skal kunne utøve vanlig jordbruksdrift.

NVE forutsetter at Troms Kraft Nett AS vil kommentere eventuelle konflikter.

Reinbeitedistrikt Hjertind-Altevatn-Fagerfjell har ikke gitt uttalelse. Før oppstartmelding har de på Fylkesmannens forespørsel i e-post uttalt at de ikke hadde behov for konsultasjon. Sametinget har i uttalelse 13.8.2019 til Miljødirektoratet uttalt at de ikke har merknader.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har spørsmål om hensyn til norsk reindrift og om svensk reindrifts konvensjonsområde i Norge ble berørt.

Fylkesmannen bemerker at svensk reinbeites konvensjonsområde ikke er berørt.

Fylkesmannen tar grunneiers og Bardu kommunes høringsinnspill til etterretning og tilrår å ta ut fra verneforslaget areal med dyrket og tidligere dyrket mark, totalt uttak ca. 28 dekar.

Fylkesmannen foreslår at endringsforslag for verneforskriften faller bort, da dette var dispensasjonshjemler knyttet til kulturlandskapsarealer som nå er tatt ut av verneforslaget.

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannen og tilrår vern av Blåberget naturreservat / Geavstoaiivvi luonddumeahcci.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til direktoratet og tilrår at Blåberget naturreservat / Geavstoaiivvi luonddumeahcci opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

9.1. Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Klima- og miljødepartementet viser til at med de endringer og tilpasninger som er foreslått er det i verneplanprosessen ikke avdekket vesentlige negative samfunnsmessige konsekvenser av verneforslaget. Verneforslaget er justert på en rekke punkter, særlig mht. avgrensninger og verneforskrifter for å imøtekomme og hensynte ulike interesser.

9.2. Offentlige kostnader

De offentlige kostnadene ved opprettelse av verneområdene som foreslått er knyttet til erstatningsutbetalinger og forvaltning. Den viktigste kostnaden ved skogvern er erstatning til grunneier, i hovedsak for båndlegging av skog og påfølgende tap av hogstinntekt. Kostnadene til forvaltning og skjøtsel av skog som er vernet er derimot oftest begrensede, fordi skog som vernes som naturreservat oftest best vil opprettholde og videreutvikle vernekvalitetene ved fri utvikling uten behov for aktive skjøtselstiltak. Alle kostnader til vern og forvaltning av områdene vil dekkes innenfor KLDs gjeldende budsjetttramme.

I skogvernarbeidet vektlegges at de viktigste skogområdene bør fanges opp ved vern, slik at man sikrer kostnadseffektiv oppnåelse av de vedtatte målene som er nevnt i kap. 1. Områder som er vurdert å ikke ha tilstrekkelige vernekvaliteter, tas ut før det meldes oppstart for verneprosess. For privateide frivillig vern områder innebærer det at myndighetene takker nei til tilbud om vern.

For å sikre et godt og oppdatert faglig grunnlag for skogvernet gjennomføres regelmessig faglige evalueringer. Det ble i 2017 slutført en slik evaluering, som gir et godt grunnlag for å gjennomføre skogvernet slik at det kan medvirke effektivt til å nå det nasjonale målet om å bevare et representativt utvalg av norsk natur og det nasjonale målet om å bevare arter og naturtyper. Evalueringen tar utgangspunkt i det vedtatte målet om vern av 10 % av skogarealet. For å sikre et kostnadseffektivt skogvern med høy faglig kvalitet trengs også god oversikt over hvor de viktigste skogområdene er. Som grunnlag for skogvernarbeidet gjennomføres derfor systematiske registreringer av skogtyper som er viktige i skogvernet. Klima- og miljødepartementet vurderer at de foreslåtte verneområdene vil bidra til å oppnå de mål og føringer Stortinget har vedtatt for skogvernet,

9.3. Privatøkonomiske kostnader

Tapte inntekter for privatpersoner som følge av at igangværende bruk ikke kan fortsette, erstattes etter bestemmelsene i naturmangfoldloven. Dette gjelder både for private skogeiere som i denne saken har tilbudt skog for frivillig vern, og for Statskog SF og OVF som også er grunneiere i områdene. Erstatningene i saken er i all hovedsak knyttet til at skog som tømmerressurs ikke kan hogges i verneområdene.

9.4. Administrative konsekvenser

Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. Naturreservatene er små verneområder, som det er lagt til grunn skal forvaltes av de kommunene som ønsker det. Dersom aktuelle kommuner ikke ønsker slik myndighet vil forvaltningsmyndigheten ligge hos Fylkesmannen.

Klima- og miljødepartementet

t i l r å r:

Forskrifter om vern for 46 skogområder i fylkene Hordaland, Rogaland, Telemark, Vestfold, Buskerud, Akershus, Østfold, Hedmark, Trøndelag og Troms fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.